

ŽIVOT I STVARALAŠTVO FRANJE pl. LUČIĆA

Gvozdanić, Josipa

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Music / Sveučilište u Zagrebu, Muzička akademija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:116:032326>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-17**

Repository / Repozitorij:

[Academy of Music University of Zagreb Digital Repository - DRMA](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU, MUZIČKA AKADEMIJA

IV. ODSJEK

JOSIPA GVOZDANIĆ

**ŽIVOT I STVARALAŠTVO
FRANJE pl. LUČIĆA**

DIPLOMSKI RAD

ZAGREB, 2021.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU, MUZIČKA AKADEMIJA

IV. ODSJEK

ŽIVOT I STVARALAŠTVO FRANJE pl. LUČIĆA

DIPLOMSKI RAD

Mentor: doc. art. Robert Homen

Studentica: Josipa Gvozdanić

Ak. god.: 2020./2021.

ZAGREB, 2021.

DIPLOMSKI RAD ODOBRILO MENTOR:

doc. art. Rober Homen

Potpis

U Zagrebu 15. listopada 2020.

Diplomski rad obranjen 8. srpnja 2021. ocjenom _____

POVJERENSTVO:

1. doc. art. Robert Homen _____
2. izv. prof. art. Martina Gojčeta Silić _____
3. doc. art. Renata Pokupić _____

OPASKA:

PAPIRNATA KOPIJA RADA DOSTAVLJENA JE ZA POHRANU KNJIŽNICI
MUZIČKE AKADEMIJE

Čovjek vrijedi onoliko, koliko vrijedi ono što je
izradio za svoj narod.
Franjo pl. Lučić.

„Jer samo narodno blago može da poda umjetnosti pravi i zdravi temelj i trajnu vrijednost.” – Franjo pl. Lučić, u predgovoru svojeg udžbenika *Elementarna teorija muzike i pjevanja*, Zagreb, 15. svibnja 1922.

SADRŽAJ

SAŽETAK

1. UVOD	1
2. OPĆA BIOGRAFIJA	2
3. PEDAGOŠKA DJELATNOST	8
4. GLAZBENO STVARALAŠTVO	13
4.1. Skladateljski utjecaji	13
4.2. Sakralna djela	15
4.2.1. Pučke i manje zbornske skladbe	18
4.2.2. Moteti i skladbe većeg opsega	19
4.2.3. Mise	21
4.3. Skladbe za orgulje	25
4.4. Svjetovna djela	29
4.4.1. Solo popijevke	30
4.4.2. Zbornska djela	35
4.4.3. Orkestralna djela	36
4.4.4. Klavirske kompozicije	39
4.4.5. Obrade	40
5. REPRODUKTIVNO STVARALAŠTVO	42
6. SVJEDOČANSTVA LJUDI KOJI SU BILI DIO LUČIĆEVA ŽIVOTA	48
7. ZAKLJUČAK	52
8. POPIS LITERATURE	53
TONSKI ZAPIS	55

Sažetak

Predmet je proučavanja ovog diplomskog rada biografija Franje pl. Lučića, koja se može podijeliti na dvije velike kategorije: pogled na njegov privatni život i na to kakav je bio kao osoba te njegovo stvaralaštvo. Stvaralaštvo možemo podijeliti na tri velika dijela: pedagoška djelatnost, glazbeno stvaralaštvo te reproduktivno stvaralaštvo. Uz to, jedan dio svojeg života proveo je kao župan Plemenite općine Turopoljske. Živio je i radio od 1889. do 1972., na samom početku na području rodnog mu Turopolja, a kasnije na području Zagreba. U svakoj od navedenih kategorija detaljnije je opisan svaki aspekt njegova djelovanja.

Ključne riječi: Franjo Lučić, pedagogija, narodni melos, svjetovna glazba, sakralna glazba, orgulje, Plemenita općina Turopoljska

Summary

The topic of this master's thesis is the biography of Franjo Lučić, which can be divided into two major categories: a look into his private life and him as a person, and his creative work. Additionally, the creative work itself can be divided into three main parts: pedagogic work, musical creativity, and other significant activity. On top of that, he spent a part of his life as a prefect of The Noble Municipality of Turopolje. He lived and worked between 1889 and 1972, first in his native Turopolje, and later in Zagreb. Every aspect of his work is described in more detail for every part of his life.

Key words: Franjo Lučić, pedagogy, folk tone, secular music, sacred music, organ, The Noble Municipality of Turopolje

1. Uvod

Početak 20. stoljeća na području hrvatske klasične glazbe ističe se jedno posebno važno ime, koje je do današnjeg dana ostalo pomalo zaboravljeno. Riječ je o skladatelju, orguljašu, glazbenom pedagogu, teoretičaru, kritičaru, organizatoru Franji pl. Lučiću. Njegovu svestranost potvrđuje i činjenica da je čak u dva mandata bio rektor Muzičke akademije te dugih devet godina proveo kao župan Plemenite općine Turopoljske. O njegovu plodonosnom životu ne bismo mnogo znali da nije imao profesionalan, a s druge strane topao i srdačan odnos sa svojim učenicima i studentima, koji su na razne načine svjedočili o tome. Međutim, njegov skladateljski, a potom i orguljaški rad jednako su važni pri spomenu njegova imena, a po mojem mišljenju, nedovoljno poznati široj javnosti. Osamdeset dvije godine života Franje pl. Lučića pokazale su nam što je esencija, bit postojanja jedne velike, skromne i svestrane osobe, koja je kvalitetno djelovala u mnogobrojnim glazbenim poljima. Njegov trenutačni značaj lokalnog je karaktera (Umjetnička škola u Velikoj Gorici i velikogorički mješoviti zbor nose njegovo ime te se isto tako u Velikoj Gorici održava manifestacija *Lučićevi dani*), a vjerujem da bi takav značaj mogao biti nacionalnog karaktera.

2. Opća biografija

Glazbenu umjetnost prvenstveno Turopolja, a i same Hrvatske u prvoj polovici 20. stoljeća obilježio je skladatelj, orguljaš, glazbeni pedagog i teoretičar Franjo pl. Lučić. Rođen je 31. ožujka 1889. u selu Kuče (tadašnje Kuće) kraj Velike Gorice. Budući da mu je otac Antun umro veoma rano, majka Kata predala je tada šestogodišnjeg dječaka Franju na odgoj svojem bratu Josipu pl. Pucekoviću, koji je malo prije očeve smrti postao župnikom u Dubrancu,¹ obližnjem selu u Vukomeričkim goricama. Već u ranoj mladosti pokazivao je osobitu ljubav za pjevanje, a sam je pripovijedao da, kada je slušao zvuk orgulja, uvijek mu se činilo kao da nije na zemlji, već u nekom posebnom svijetu ljepote i dobrote.² Moguće je da je upravo ta odvojenost od majke i braće rezultirala njegovom povezanošću s glazbom, ali i da je utjecala na njegovo skladanje.³ U Dubrancu polazi nižu pučku školu, odnosno osnovnu školu, a kod ujaka župnika imao je mnogo prilika biti u crkvi kao ministrant, a mogao je doći i na kor, gdje je tamošnji učitelj Miroslav Slogar, brat profesora glazbe Janka Slogara, svirao orgulje.⁴ Tu upoznaje crkvenu glazbu, a i prve početke u sviranju.⁵ Glavno obilježje svojega glazbenog talenta pokazao je već u devetoj godini, kada je u crkvi orguljao mise i večernice.⁶ Franjo je volio pripovijedati jednu prigodnu anegdotu: „Jedanput je orguljaš morao sići s kora prije završetka mise, ne znam po kojem poslu, pjevači su se našli u neprilici tko će odsvirati *Deo gratias*; mali Francek, vidjevši ih zabrinute, sjeo je za orgulje i uvaženošću velikog orguljaša odsvirao ga je s pratnjom gregorijanskog korala.”⁷

¹ Barlé, Janko, Franjo Lučić, *Sveta Cecilija*, 1931., str. 62.

² Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 190.

³ Cipra, Milo, Franjo Lučić, *Kaj*, broj 5 – 6, 1974., str. 58.

⁴ Barlé, Janko, Franjo Lučić, *Sveta Cecilija*, 1931., str. 62.

⁵ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 10.

⁶ Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 190.

⁷ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 10.

Možda je baš taj *Deo gratias* bio povod da ga ujak pošalje u Zagreb.⁸ Dakle, nakon završene osnovne škole, izvanredno darovitog dječaka ujak je poslao, uz pripomoć Plemenite općine Turopoljske, u Zagreb u gimnaziju.⁹ Točnije, od 1900. do 1904. bio je učenik najprije gornjogradske, a onda donjogradske gimnazije (4. razred),¹⁰ a zbog materijalnih prilika morao se upisati u učiteljsku školu, gdje mu je školovanje bilo olakšano time što je bio besplatno primljen u učiteljski internat. U učiteljskoj školi počeo se ozbiljno baviti učenjem glazbene teorije. Profesorom mu je bio Janko Slogar, a kasnije Vilko Novak.¹¹ Novak je jako cijenio Lučića te mu je dopustio da s njime surađuje na harmonizaciji popijevaka u pjesmarici koju je priređivao za tiskanje. Prva Lučićeva štampana popijevka *Zbogom ostaj* bila je upravo u toj pjesmarici; kasnije je uvrštena u *Hrvatski crkveni kantual*.¹² Nakon drugog razreda učiteljske škole upisuje se u visoku školu Hrvatskoga glazbenog zavoda¹³ na nagovor prof. Novaka. Tako je Lučić prekinuo školovanje u učiteljskoj školi i posvetio se svojem najvećem idealu – glazbi. Dana 11. studenoga prešao je u glazbeni zavod i tamo je temeljito spoznao i proučio cjelokupnu glazbenu umjetnost. Zbog prelaska je izgubio stipendiju Pl. općine Turopoljske, a njegov ujak, misleći da mu glazbeni rad neće dati sredstva za život, uskratio mu je svaku potporu, htijući ga tako prisiliti na povratak. Lučić ipak ostade dosljedan svojem idealu uz pomoć prof. Novaka. Potražio je i dobio mjesto orguljaša crkve sv. Ivana, namješten je kod slovenskoga pjevačkog društva *Lipa* te poznatoga pjevačkog društva *Merkur* kao zborovođa. S ta tri posla mogao je pristojno živjeti kao đak. Nakon tri godine, točnije 1909., apsolvirao je visoku školu Hrvatskoga glazbenog zavoda i s odličnim uspjehom položio državni ispit iz glazbe i pjevanja te je osposobljen za učitelja glazbe srednjih i strukovnih škola,¹⁴ i to u klasi profesora Ćirila Juneka orgulje, a kontrapunkt, fugu, glazbene oblike i kompoziciju kod profesora Franje Dugana.¹⁵

⁸ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 10.

⁹ Barlé, Janko, Franjo Lučić, *Sveta Cecilija*, 1931., str. 62.

¹⁰ Županović, Lovro, *Život i djelo Franje Lučića*, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 5.

¹¹ Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 190.

¹² Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

¹³ Huzjak, Višnja, *Franjo Lučić, 1889 – 1989, uz stogodišnjicu rođenja*, Velika Gorica: Muzej Turopolja, 1989.

¹⁴ Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 190–191.

¹⁵ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 10.

Slika 1. Franjo Lučić kao student

No nadošla su teška vremena. Godine 1913. Lučić je unovačen na tri godine, i to zbog kazne, zato što se oglušio pozivu na prve dvije stavnje (pregled novaka – vojni izraz nastao za vrijeme NDH-a). Morao je služiti vojsci, iako ga je liječnik proglasio nesposobnim za vojnu službu zbog greške na srcu.¹⁶ Odmah nakon regrutske naobrazbe, Lučić se ipak nekako uspio ugurati u vojnu glazbu¹⁷ uz pomoć vojnog kapelnika, skladatelja i dirigenta Ive Muhvića,¹⁸ što je utjecalo na njegov kasniji opus. Uto je buknuo Prvi svjetski rat. Morao je vršiti poslove običnog vojnika, dok nije napokon, zahvaljujući mnogim intervencijama, premješten za upravitelja vojne bolnice u samostanu milosrdnih sestara,¹⁹ a neki izvori navode da je premješten iz kancelarije vojničke glazbe u kancelariju vojničkom

zapovjedništvu u bolnicu kod časnih sestara u Samostanskoj ulici u svojstvu upravitelja vojnog reda.²⁰ Zahvaljujući uredskom poslu, mogao se i dalje baviti glazbom, usprkos ratnom stanju. S. Angelina zapisala je koliko ga je cijela situacija emocionalno pogodila: „Njegovo plemenito srce osjećalo je tegobu koja se bila nadvila nad njegovom domovinom, i žalost što ne može raditi kao pedagog u školi. To sve izrazio je u svojoj *Legendi u a-molu* za orgulje.”²¹

¹⁶ Barlé, Janko, Franjo Lučić, *Sveta Cecilija*, 1931., str. 62.

¹⁷ Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 191,

¹⁸ Nađ, Ivan, Franjo pl. Lučić, zmaj Turopoljski, *Luč*, broj 7, 2019., str. 26.

¹⁹ Barlé, Janko, Franjo Lučić, *Sveta Cecilija*, 1931., str. 62.

²⁰ Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 192; Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

²¹ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 10.

U isto to vrijeme, 1912., Savez hrv. pjev. društava raspisao je natječaj za najbolje harmonizacije narodnih popijevaka, a i Društvo sv. Cecilije raspisalo je natječaj za stilsku polifonu misu. Za svoje natječajne kompozicije dobio je i od pjevačkog saveza i od Cecilijanskog društva prvu nagradu. Savez je nagradio harmonizirane i obrađene narodne popijevke: *Tekla voda*, *Tužna roža* i *Djevojka je ružu brala*. Cecilijansko društvo nagradilo je veliku polifonu misu,²² *Missu solemnis* u As-duru, za mješoviti zbor i orgulje, koju je napisao za svega osam dana.

U skladu s time, vrijedno je spomenuti da je Lučić bio marljivi suradnik crkvenoga glazbenog časopisa *Sveta Cecilija*, koji je donosio u prilogu njegove skladbe i članke s vrlo pozitivnim kritikama.²³ Hrvatski cecilijanski pokret započeo je sa svojim djelovanjem zahvaljujući stalnim izdavanjima časopisa *Sveta Cecilija* od 1907. te utemeljenjem Cecilijanskog društva u Zagrebu, a kasnije i u ostatku zemlje. Dio pokreta bili su mnogi hrvatski skladatelji, zborovođe, dirigenti. Cilj pokreta bilo je potiskivanje tuđinskih skladbi i stvaranje nabožnih napjeva u narodnom ruhu. Jedan od osnivača pokreta bio je i Lučićev profesor Franjo Dugan.²⁴ Zahvaljujući istraživanju tih časopisa, uvidjela sam da je i on sam pisao osvrte na brojne koncerte, djela, udžbenike itd., u istom časopisu promovirao se rad njegove škole *Polyhymnia* te se o njemu mnogo pisalo i kao o izvođaču i kao o skladatelju.

Kada je koncem 1917. Austro-Ugarska bila u posljednjim trzajima, na vrhuncu svoje nemoći i kad je počela kupiti posljednju rezervu vojnika, došao je red i na uredsko osoblje. Jedan viši časnik savjetovao je Lučiću da se imenuje za pučkog učitelja te će mu on na osnovi tog dekreta osigurati otpust iz vojne službe, jer su, prema naredbi tadašnjeg Ministarstva, od 1916. samo učitelji pučkih i srednjih škola bili izuzeti od vojne dužnosti, dok se ta mogućnost nije davala učiteljima glazbenih škola. I uistinu, Lučić je imenovan privremenim učiteljem pučke škole u Kotarima, kamo se preselio krajem listopada 1917.²⁵ Lučićev učiteljski posao u gorskom zatišju ispod Plješivice u Kotarima vrlo je povoljno djelovao na njegov kompozitorski rad. U starodrevnom franjevačkom samostanu sv. Leonarda, gdje je bila smještena pučka škola u Kotarima,²⁶ osjećao se, poslije dugogodišnje vojne službe, opet slobodnim.

²² Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 191–192.

²³ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 10.

²⁴ Nađ, Ivan, Franjo pl. Lučić, zmaj Turopoljski, *Luč*, broj 7, 2019., str. 16.

²⁵ Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 192.

²⁶ Nađ, Ivan, Franjo pl. Lučić, zmaj Turopoljski, *Luč*, broj 7, 2019., str. 27.

Okružje sakralnog prostora te sama priroda davali su mu nove snage i pobude u njegovu stvaranju. Dao je popraviti stare samostanske orgulje iz 18. st., koje nisu bile svirale već više od 30 godina. Uz orgulje, klavir i blaženi mir, proživljavao je tihu sreću obiteljskog života. Razumljivo je da su ga takve prilike inspirirale za kompozitorsko stvaranje. Tu je nastalo njegovo najveće djelo: *Simfonija u f-molu*.²⁷

Glazbeni rad profesora Franje Lučića prekinut je na neko vrijeme njegovom novom dužnošću. Godine 1918., točnije 13. prosinca, pozivaju ga Turopoljci, kao domaćeg sina, da dođe na čelo Plemenite općine Turopoljske kao njezin župan. Njegovim dolaskom na mjesto župana prekinula se tradicija stara gotovo stotinu godina, zahvaljujući kojoj su se turopoljski župani redovito birali među članovima obitelji Josipović.²⁸ Činjenica je da je Lučić preuzeo mjesto župana u iznimno teškom i zahtjevnom vremenu, ne samo za Hrvatsku nego i za cijelu Europu. Prvi svjetski rat ostavio je svoje posljedice. Austro-Ugarska se raspada, a Hrvatskom počinje vladati raspoloženje za ujedinjenjem slavenskih zemalja, vidljivo i u ostalim nama susjednim zemljama. Sve su to promjene koje su donijele svojevrsnu kušnju opstanku tradicionalne Plemenite općine Turopoljske, a Lučiću, kao budućem županu, bile pozamašan izazov, kao osobi koja se do tad na tome mjestu nikad nije nalazila.²⁹ Na toj dužnosti Lučić je ostao punih devet godina. Kao župan turopoljski, mnogo se brinuo za gospodarski napredak svojega Turopolja, a posebnu pažnju posvetio je prosvjetnom i kulturnom uzdizanju naroda, osnivanjem novih škola i otvaranjem velikog broja knjižnica i čitaonica, a osnovao je i Turopoljsku štedionicu.³⁰ Bio je vođa koji se brinuo o svojem narodu, kako s praktične tako i s duhovne strane. Pratio je njihove sastanke i skupštine, ali i vodio računa o kulturnom životu zajednice. Njegovi su se planovi ubrzo realizirali. Za njegova županovanja otvorene su tri škole (Kuče, Mraclin, Buševac), 15 čitaonica i knjižnica.³¹ Osnovao je i malu muzejsku zbirku, preteču današnjeg Muzeja Turopolja, u kojoj su se nalazili predmeti povezani s turopoljskom poviješću te arheološki predmeti iskopani na području Velike Gorice. Nažalost, ta cijela zbirka nestala je za vrijeme Drugog svjetskog rata.³² Osnivaju se mnoga pjevačka, tamburaška i folklorna društva te mnogi crkveni zborovi. Osim njih,

²⁷ Barlé, Janko, Franjo Lučić, *Sveta Cecilija*, 1931., str. 62.

²⁸ Puceković, Branko, Franjo pl. Lučić (1889. – 1972.), *Luč*, broj 7, 2019., str. 14.

²⁹ Odrčić, Juraj, Franjo pl. Lučić, turopoljski župan, *Luč*, broj 7, 2019., str. 48.

³⁰ Huzjak, Višnja, *Franjo Lučić, 1889 – 1989, uz stogodišnjicu rođenja*, Velika Gorica: Muzej Turopolja, 1989.

³¹ Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 193.

³² Etnolozi na stručnom radu, *Velikogorički list*, broj 9, 1963., str. 5.

Lučić osniva i nova vatrogasna društva te im pomaže u gradnji vatrogasnih spremišta. Isto tako, osniva i brojna sportska društva, a po sučijama, tadašnjim ograncima Plemenite općine Turopoljske, grade se općinske kuće za okupljanja mještana (današnji mjesni društveni domovi). Kao župan, također se brinuo i za crkve u Turopolju.³³ Kao napredan čovjek, znao je da u ondašnjoj mladoj državi ne može postojati zajednica ako se uz kulturno i prosvjetno ne razvija i materijalno dobro, ponajviše industrijskim pothvatima. Zato je 1919. predložio skupštini gradnju ciglane, salaša i osnutak vlastite štedioničke zadruge. Nastojao je da se u Turopolju sagradi predionica, kako bi se narod opet mogao vratiti svojoj narodnoj nošnji. Turopoljski narod prepoznao je njegov rad te ga je ponovno izabrao 1921.³⁴ Ti spomenici njegova mudrog i promišljenog upravljanja Turopoljem i danas su vidljivi u rodnom mu kraju.³⁵

Lučićevu djelatnost na polju glazbenog rada možemo podijeliti na pedagošku, skladateljsku i orguljašku. Za svoj rad na polju glazbene kulture odlikovan je 1962. Ordenom rada s crvenom zastavom i 1969., prilikom 80-godišnjice rođenja, Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zracima. Također, povodom iste godišnjice, skupština Općine Velika Gorica i Muzej Turopolja dodijelili su mu medalju u bronci s njegovim likom, rad akademskog kipara Vanje Radauša.

Život Franje Lučića ugasio se 16. ožujka 1972.³⁶ Uz studente koji su nastavili prenositi njegovo znanje, iza sebe je ostavio i bogat glazbeni opus djela koja se izvode, ali i neka koja tek treba upoznati.

³³ Nađ, Ivan, Franjo pl. Lučić, zmaj Turopoljski, *Luč*, broj 7, 2019., str. 30.

³⁴ Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 193.

³⁵ Županović, Lovro, *Život i djelo Franje Lučića, Sveta Cecilija*, 1990., str. 5.

³⁶ Huzjak, Višnja, *Franjo Lučić, 1889 – 1989, uz stogodišnjicu rođenja*, Velika Gorica: Muzej Turopolja, 1989.

3. Pedagoška djelatnost

Profesor Franjo Lučić svoje je pedagoško djelovanje zasnivao na emocionalnom odnosu prema svojoj umjetnosti te je tu ljubav nastojao prelići i u one koje je podučavao. Sestra Angelina Subašić u svojem osvrtu na studiranje u njegovoj klasi kaže: „Dan njegovih predmeta bio je za njegove studente dan svečanosti, a ne straha. (...) Vraćali smo se na svoje dnevne dužnosti obogaćeni njegovom dobrotom, vedrim raspoloženjem, strpljivošću i ostalim vrlinama koje čovjeku umjetniku, kao što je bio on, olakšavaju podnošenje kušnja i nerazumijevanja. Zato smo bili radosni i ponosni da smo bili njegovi učenici.”³⁷ Lučić je bio izvrstan pedagog i teoretičar, autor raznih teoretsko-znanstvenih djela, članaka u stručnim časopisima, a napisao je i *Muzički kalendar* 1934.³⁸

Odmah nakon završene glazbene izobrazbe, stekavši golemo tehničko znanje i postavši vrsnim orguljašem, imenovan je lektorom za povijest glazbe³⁹ 18. studenoga 1911. na školi koju je prije dvije godine završio. Tu dužnost obavlja do početka Prvog svjetskog rata, kada je mobiliziran⁴⁰ 1914.⁴¹ U ratno vrijeme imenovan je privremenim učiteljem pučke škole u Kotarima, kamo se preselio 1917.⁴² Tamo je dao popraviti povijesne župne orgulje iz 18. stoljeća, koje nisu bile svirale više od 30 godina. Zalagao se za izgradnju cesta i učinio bi i više da ga njegov narod nije izabrao za turopoljskog župana 13. prosinca 1918.

³⁷ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 11.

³⁸ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 11.

³⁹ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 10–11.

⁴⁰ Županović, Lovro, Život i djelo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 5.

⁴¹ Ajanović-Malinar, Ivona; Barić, Joško; Pintar, Marijana, Lučić, Franjo, *Hrvatski biografski leksikon, mrežno izdanje*, pristup 16. veljače 2021. <https://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=11961>

⁴² Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 192.

Lučićeva muzička individualnost, kojoj je bio sprječavan razvoj u ratnim godinama, razvila se još jače otkako je 1920. na vlastitu molbu imenovan profesorom u Kraljevskoj muzičkoj školi (današnja Muzička akademija u Zagrebu) iz teoretskih predmeta i orguljanja⁴³ te je tamo radio do umirovljenja 1961. (do 1940. kao izvanredni, od 1941. redoviti profesor).⁴⁴ Kao nastavnik na Muzičkoj akademiji, napisao je više teoretskih djela. Jasnoća i konciznost njegova izražaja svjedoči da je ta djela napisao praktičan učitelj i vješt pedagog.⁴⁵ Lučićevo spisateljsko djelovanje račva se u dva pravca; glavni pravac obilježavaju teoretsko-pedagoška djela kojih je osam. To su redom objavljivanja: *Elementarna teorija glazbe i pjevanja* (1922.), *Harmonija – Nauka o akordima* (1924.), *Solfeggio, obuka zbornog pjevanja* (1932.), *Muzički kalendar* (1934.), *Jednostavni kontrapunkt* (1936.), *Elementarna teorija glazbe i pjevanja – tri sveska* (1940.), *Kontrapunkt* (1951.) te *Polifona kompozicija* (1954.)⁴⁶ Ipak, najvažniji je udžbenik *Polifona kompozicija*. To djelo otkriva Lučićevo veliko umjetničko poznavanje polifonog sloga, a osim toga, bogato je najboljim primjerima polifonih oblika⁴⁷ te je prvo teorijsko-pedagoško djelo te vrste u nas.⁴⁸

Sporedni pravac obilježuje svega šest tekstova, od kojih je prvi iz 1910., a posljednji iz 1934.⁴⁹ Raznolikog su sadržaja te će o njima nešto više riječi biti u nastavku teksta.

⁴³ Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 193.

⁴⁴ Ajanović-Malinar, Ivona; Barić, Joško; Pintar, Marijana, Lučić, Franjo, *Hrvatski biografski leksikon, mrežno izdanje*, pristup 16. veljače 2021. <https://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=11961>

⁴⁵ Barlé, Janko, Franjo Lučić, *Sveta Cecilija*, 1931., str. 63.

⁴⁶ Županović, Lovro, Život i djelo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 7.

⁴⁷ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 11.

⁴⁸ Ajanović-Malinar, Ivona; Barić, Joško; Pintar, Marijana, Lučić, Franjo, *Hrvatski biografski leksikon, mrežno izdanje*, pristup 16. veljače 2021. <https://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=11961>

⁴⁹ Županović, Lovro, Život i djelo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 7.

Uz to, bio je pročelnik Odjela za kompoziciju i glazbenu teoriju 1940./1941. i 1950. – 1952.⁵⁰, a zbog posebnih organizatorskih sposobnosti od 1944. pa do 1945. te od 1952. do 1961. bio je rektorom Muzičke akademije. Vršeci dužnost rektora, mnogo je pridonio reformi glazbene nastave u Jugoslaviji. Odličnim priručnicima i udžbenicima koje je napisao unaprijedio je našu muzičku nastavu, kako na srednjim tako i na višim muzičkim školama.⁵¹ Za vrijeme svojeg drugog mandata Lučić je sa svojim kolegama dogradio i unaprijedio rad tadašnje Muzičke akademije, tako da mu možemo zahvaliti na osnivanju zasebnog odjela za povijest glazbe.⁵² Opisujući u ediciji *Muzička akademija u Zagrebu 1921 – 1981* organizacijsko funkcioniranje te ustanove u razdoblju rektorstva Franje Lučića, tj. od 1952. do 1961., Krešimir Kovačević – ne spominjući izričito Lučićevo prezime – iznosi misao o težnji da se „pronađe zajednička osnova za sve tri tada postojeće Muzičke akademije u Jugoslaviji, u Zagrebu, Ljubljani i Beogradu (...) našla je svoj izraz na konferenciji u Zagrebu, a posebno u zaključcima tzv. Bledske konferencije. Bilo je to prvo široko savjetovanje triju akademija na kojem su razrađeni i prihvaćeni jedinstveni obavezni planovi i programi.” Koliki je u tome bio Lučićev udio govori ranije navedena formulacija o njemu (iz 1959.) kao o „neophodnom za organizacione poslove Muzičke akademije”.⁵³

⁵⁰ Ajanović-Malinar, Ivona; Barić, Joško; Pintar, Marijana, Lučić, Franjo, *Hrvatski biografski leksikon, mrežno izdanje*, pristup 16. veljače 2021. <https://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=11961>

⁵¹ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 11.

⁵² Cipra, Milo, Franjo Lučić, *Kaj*, broj 5 – 6, 1974., str. 58.

⁵³ Županović, Lovro, Život i djelo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 7.

Slika 2. Na satu orgulja sa studenticom Vesnom Hranilović na Muzičkoj akademiji u Zagrebu (1954.)

Uz svestranu djelatnost Franje pl. Lučića veže se i suradnja s pijanistom i klavirskim pedagogom Ernestom Krauthom s kojim je osnovao privatnu glazbenu školu *Polyhymnia* u Zagrebu 1932.⁵⁴ Nastanak škole rezultirao je iz njegovih osobnih stavova. Znao je da je potrebno uložiti mnogo truda, volje i rada kako bi odgojio zrele i odgovornu generaciju, posebice u umjetničkom smislu.⁵⁵ U razdoblju od 1932. pa do 1941. vršio je dužnost direktora škole, koja se kasnije pripojila glazbenoj školi *Vatroslav Lisinski*.⁵⁶ Možemo je smatrati prvom orguljaškom školom kod nas, u kojoj su se školovali budući orguljaši za potrebe liturgijskog sviranja i pjevanja.⁵⁷ U školi su poučavani svi teorijski predmeti te violina, violončelo, klavir i orgulje prema nastavnim programima niže i srednje muzičke škole u okvirima tadašnje Muzičke akademije. Škola se reklamirala u javnim glasilima i časopisima,⁵⁸ poput *Svete Cecilije* ili *Židova*. Na toj školi predavao je kontrapunkt, harmoniju, orgulje i klavir, a vodio je i pjevački

⁵⁴ Jurkić Sviben, Tamara, Motivi i poticaji hrvatskih glazbenika židovskog podrijetla u hrvatskoj kulturi, *Kroatologija*, 2010., str. 124–125.

⁵⁵ Cipra, Milo, Franjo Lučić, *Kaj*, broj 5 – 6, 1974., str. 58.

⁵⁶ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 11.

⁵⁷ Puceković, Branko, Franjo pl. Lučić (1889. – 1972.), *Luč*, broj 7, 2019., str. 15.

⁵⁸ Jurkić Sviben, Tamara, *Glazbenici židovskoga podrijetla u sjevernoj Hrvatskoj od 1815. do 1941.*, Zagreb: Hrvatski studiji, Sveučilište u Zagrebu, 2016., str. 260.

zbor.⁵⁹ Kulminacija njegova uspjeha i rada, kao i javnog priznanja, bila je kad je 1934. upravo škola *Polyhymnia* priredila koncert isključivo njegovih djela.⁶⁰

Slika 3. Koncert muzičke škole *Polyhymnia* u Glazbenom zavodu u Zagrebu, dirigent Franjo Lučić, 25. svibnja 1933.

Među istaknutim studentima kojima je bio profesorom i koje je oblikovao u njihovu daljnjem razvoju možemo izdvojiti ove skladatelje i glazbenike: Milka Kelemena, Ivu Maleca, Stanka Horvata, Rubena Radicu, Anđelka Klobučara,⁶¹ Domagoja Andrića te Vlastu Hranilović, koja je naslijedila Lučića na Katedri za orgulje na Muzičkoj akademiji.⁶²

⁵⁹ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

⁶⁰ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 11.

⁶¹ Županović, Lovro, *Život i djelo Franje Lučića*, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 7.

⁶² Puceković, Branko, Franjo pl. Lučić (1889. – 1972.), *Luč*, broj 7, 2019., str. 16.

4. Glazbeno stvaralaštvo

4.1. Skladateljski utjecaji

Franjo Lučić kao skladatelj počinje djelovati neposredno prije Prvog svjetskog rata. Bile su to godine još uvijek snažnog utjecaja svestrane osobnosti Ivana Zajca, ali i godine naslućivanja onoga što je – u prvom redu zaslugom zagrebačke praizvedbe glazbene drame *Oganj* Blagoja Berse (1911.) – već u manjoj mjeri postojalo u našoj ondašnjoj glazbenoj atmosferi, a čemu je izbijanje, pa i samo trajanje rata bilo poremetilo razvoj. Lučić je spomenute godine dočekaao kao afirmirani skladatelj.⁶³ Već u prvim godinama njegova školovanja otkrivaju se čimbenici koji će povezivati njegov kasniji razvoj s njegovim životnim opredjeljenjima. Jagoda Martinčević u svojem osvrtu povodom Lučićeve 100-godišnjice rođenja napisala je kako je Lučić bio „vrstan poznavalac glazbene literature, odgajan i sam na tradiciji baroknih i romantičarskih zasada...”⁶⁴ Prvi je čimbenik, s jedne strane, povezanost s crkvenim krugovima i duboko usađena pripadnost Katoličkoj Crkvi, što se može vidjeti u njegovoj aktivnosti u hrvatskom cecilijanskom pokretu, a napose i u pisanju crkvene i duhovne glazbe, a s druge strane, drugi je čimbenik utjecaj rodnog Turopolja, kojemu se odužio devetogodišnjim službovanjem na funkciji turopoljskog župana.⁶⁵

Lučić pripada hrvatskim skladateljima prijelaznoga razdoblja iz kasnog romantizma u modernu, od kojih se razlikuje po snažnijem osloncu na tradicionalne motive. Skladbe, posebice instrumentalne, temelji na klasičnim oblicima i novoromantičkim harmonijama, u kojima se često gubi osjećaj tonalitetnosti, obogaćujući ih polifonom razradom tematike. Orkestracija mu je zgusnuta, efektnog kolora, nadahnutu zvučnom raznolikošću orguljaških registara.⁶⁶ U ranim godinama skladanja iza sebe je imao nekoliko važnih opusa, primjerice (danas izgubljeni) *Koncert za orgulje i orkestar* (1913.), prvi u hrvatskoj glazbi, kantatu *Noć na Uni* i već spomenutu *Prvu simfoniju u f-molu* (oba djela nastala su 1917.).

⁶³ Županović, Lovro, *Život i djelo Franje Lučića, Sveta Cecilija*, 1990., str. 5.

⁶⁴ Martinčević, Jagoda, *Svestran stvaralac, Vjesnik*, 1989.

⁶⁵ Weber, Zdenka, *Glazbenik Franjo pl. Lučić – ponos i dika hrvatskog naroda*, Zagreb, 2019.

⁶⁶ Ajanović-Malinar, Ivona; Barić, Joško; Pintar, Marijana, Lučić, Franjo, *Hrvatski biografski leksikon, mrežno izdanje*, pristup 16. veljače 2021. <https://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=11961>

Proučavajući te analizirajući Lučićeva djela, možemo zaključiti da postoje dva bazična utjecaja na njegov skladateljski put: umjetnost Johanna Sebastiana Bacha s jedne i hrvatski narodni melos (posebice turopoljski) s druge strane. Otkuda potječe njegova sklonost prema folklornom ugođaju? Lučić nikada nije zaboravio odakle potječe. Ono što je osjećao prema Turopolju prenio je u svoju glazbu⁶⁷ i mislim da ga svijest o tome da je on samo jedno obično dijete sa sela nikada nije napustila. Činjenica je da je Lučić pripadao romantičnim skladateljima koji su pisali pod utjecajem subjektivnih doživljaja, za razliku od npr. njegova profesora Franje Dugana, u čijem se opusu rijetko može pronaći osobni trenutak. Lučić je, kao što je ranije navedeno, bio emocionalno povezan sa svojim Turopoljem i općenito sa sredinom iz koje je potekao, s njezinom kulturom i povijesnom tradicijom, tako da ne čudi koliko je upečatljivo mogao donijeti duh narodne glazbe u svoja djela.⁶⁸ Lovro Županović u svojem osvrtu o životu Franje Lučića iznosi: „Oba ishodišta s vremenom postajala su sve očiglednija. Osim u skladanje, unosio ih je u svaki oblik svog djelovanja koje je u pravom smislu riječi asocijalo na Zajčevu svestranost i zahuktalost.”⁶⁹ Upravo iz Lučićevih glazbenih preferencija moguće je iščitati zašto se toliko zalagao za uzdizanje glazbenog obrazovanja i za što pedagoški temeljitije upoznavanje glazbene umjetnosti kao izvora i intelektualnog i emocionalnog odgoja.⁷⁰

Lučić je volio upotrebljavati stare tonalitete, osobito dorski i frigijski modus, stoga je većina njegovih djela prožeta posebice frigijskim elementima, što je karakteristika turopoljskoga narodnog melosa. Osim toga, snižena terca, kvinta i seksta, koje je obilato upotrebljavao, česte su pojave turopoljskih napjeva i vrlo blizu istarskim ljestvicama.⁷¹

Jedno vrijeme bio je blagajnik i predsjednik Udruženja kompozitora.⁷²

Na skladateljskom području, Lučić je stvarao djela svjetovnog i duhovnog karaktera. Svjetovnih je djela 80, a duhovnih 58. Ukupno je to 138 opusa.⁷³

⁶⁷ Lučić, Zdravko, Osamdeset godina života prof. Franje Lučića, *Velikogorički list*, broj 150, 1969., str. 5.

⁶⁸ Cipra, Milo, Franjo Lučić, *Kaj*, broj 5 – 6, 1974., str. 59.

⁶⁹ Županović, Lovro, Život i djelo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 6.

⁷⁰ Weber, Zdenka, *Glazbenik Franjo pl. Lučić – ponos i dika hrvatskog naroda*, Zagreb, 2019.

⁷¹ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 11.

⁷² Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 11.

⁷³ Županović, Lovro, Život i djelo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 6.

4.2. Sakralna djela

„Da je Lučić bio *homo ecclesiasticus* (kao čovjek koji se aktivno osjećao vjernikom), proistječe sigurno iz njegova roditeljskog doma, kao i nezaobilazni utjecaj ujaka Josipa Pucekovića, župnika u Dubrancu...“⁷⁴, rekao je Sebastijan Golenić u svojem profiliranju Lučića kao crkvenog skladatelja. Hrvatska crkvena glazba postala je bogatija zahvaljujući velikom broju njegovih vlastitih kompozicija. Janko Barlé, inače jedan od Lučićevih bliskih suradnika, pišući o Lučićevu glazbenom životu i radu kaže: „Lučić je pretežni dio svoga glazbenog rada posvetio crkvenoj glazbi, pa ga možemo ubrojiti među naše najmarljivije i najzaslužnije crkvene glazbenike.“⁷⁵ Njegova duhovna djela čine 37 kraćih pučkih popijevaka, 17 većih moteta i četiri opsežne mise,⁷⁶ uz brojna djela skladana isključivo za orgulje.

Na kompozitorskom polju Lučić je počeo raditi već 1904. kao đak učiteljske škole. U tim godinama napisao je sljedeće skladbe za crkvene zborove: *Tantum ergo*, *O Isuse izranjeni*, *Bože velji*, *Oče naš*⁷⁷, od kojih je *Tantum ergo* u D-duru prvijenac njegovih kompozicija, koji je napisao kao 15-godišnji mladić, a s 20 godina napisao je i prvu skladbu za orgulje.⁷⁸ U pjesmarici koju je priredio Vilko Novak, a u čijem je stvaranju sudjelovao i Lučić, tiskana je njegova popijevka *Zbogom ostaj*, također iz 1904. te je na taj način postala njegova prva tiskana kompozicija, koja se nalazi i u *Hrvatskom crkvenom kantualu*.⁷⁹

Osim Vilka Novaka, na njegov duhovni profil utjecali su i ostali njegovi učitelji, Ćiril Junek te posebice Franjo Dugan. Iako je Lučić bio 15 godina mlađi od Dugana, vrlo su rano pronašli zajednički jezik te postali i prijatelji. Kada pogledamo kronološki, Lučićev rad slijedi kao logičan nastavak Duganova rada. Osim u sakralnom komponiranju, to se posebice očituje u Lučićevu pedagoškom radu, gdje Lučić nasljeđuje Duganovo mjesto kao profesora orgulja i polifone kompozicije na Muzičkoj akademiji.⁸⁰

⁷⁴ Golenić, Sebastijan, Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 8.

⁷⁵ *Sveta Cecilija*, 1943., str. 61.

⁷⁶ Županović, Lovro, Život i djelo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 6.

⁷⁷ Barlé, Janko, Franjo Lučić, *Sveta Cecilija*, 1931., str. 62.

⁷⁸ Golenić, Sebastijan, Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 8.

⁷⁹ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 10.

⁸⁰ Cipra, Milo, Franjo Lučić, *Kaj*, broj 5 – 6, 1974., str. 59.

Važno je napomenuti da se Lučić aktivno uključuje u već spomenuti cecilijanski pokret početkom stoljeća. Ono što je najviše zaokupilo njegovu pažnju bilo je nastojanje da stare crkvene pjesme te crkveni korali ne padnu u zaborav, posebice sakupljanje i širenje izvornih, te stvaranje novih pjesama u narodnom duhu, kako bi one što lakše i jednostavnije pronašle put do vjernika koji ih sluša.⁸¹ Vječita inspiracija bile su mu postojeće pjesme pa ne čudi da je uvrstio obrade nabožnih napjeva i pjesama u svoje autorske zbirke *Laudate pueri Dominum – Božićne popijevke* (za dječji zbor uz pratnju glasovira, Zagreb, 1911.) i *Novi album hrvatskih narodnih božićnih popjevaka za glasovir i pjevanje, 1 – 2* (Zagreb, 1933.).⁸²

Godine 1942. Lučić je dao izdati *Crkvenu pjesmaricu* za srednje i učiteljske škole. Pjesmarica sadrži tri mise i 94 popijevke za različita liturgijska vremena, ranijih i novijih autora. Riječi mo. Albe Vidakovića u njegovu osvrtu najbolje je opisuju: „Afirmira životnu vrijednost cecilijanske ideje, diše svetošću, ozbiljnošću, liturgijskim duhom i pravom glazbenom umjetnošću...”⁸³ Ovu pjesmaricu Lučić je smatrao svojevrsnom potrebom onog vremena te, kao što je već navedeno, intenzivno je pratio razvoj pučke popijevke koja mora biti dostupna svakom vjerniku. Ona sama nastaje kao rezultat cecilijanskog pokreta, u cilju da se pučka popijevka dostojanstveno obnovi.

Pregledavajući stare časopise *Sveta Cecilija*, pronašla sam 30-ak Lučićevih crkvenih skladbi, koje su tiskane u časopisu kao glazbeni, odnosno notni prilog (npr. 1921., 1925., 1933., 1942., 1943. itd.), a osim u časopisu, skladbe možemo pronaći u sljedećim pjesmaricama i zbirkama: *Crkvena pjesmarica* (1909.), *Hrvatska crkvena pjesmarica* (1917.), *Hrvatska crkvena pjesmarica Dječaćkog sjemeništa* (1934., 1938.), *Hrvatski crkveni kantual* (1934.), *Duhovna glasba* (1943.), *Pjevajmo, braćo kršćani* (Makarska, 1967.), *Pjesmarica Božjeg naroda* (1981.), *Pjevajte Gospodinu pjesmu novu* (1983.), *Slavimo Boga* (Frankfurt na Majni, 1993.), *25 korizmenih popjevaka za muške zborove i klape* (1995.), *Uskrsnu Isus doista* (1995.), *Najljepše*

⁸¹ Golenić, Sebastijan, Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 8.

⁸² Ajanović-Malinar, Ivona; Barić, Joško; Pintar, Marijana, Lučić, Franjo, *Hrvatski biografski leksikon, mrežno izdanje*, pristup 16. veljače 2021. <https://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=11961>

⁸³ *Sveta Cecilija*, 1943., str. 148.

Gospi (Zagreb – Zadar, 1997.), *Hrvatske uskrsnice* (1998.), *Hrvatske crkvene popijevke* (2009.).⁸⁴

Lučićevo stvaralaštvo ovoga područja možemo podijeliti na tri velika dijela: 1. pučke i manje zborske skladbe, 2. moteti i skladbe većeg opsega te 3. mise.

⁸⁴ Ajanović-Malinar, Ivona; Barić, Joško; Pintar, Marijana, Lučić, Franjo, *Hrvatski biografski leksikon, mrežno izdanje*, pristup 16. veljače 2021. <https://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=11961>

4.2.1. Pučke i manje zbarske skladbe

U ovu kategoriju možemo ubrojiti oko 40 popijevaka, sličnih po obliku.⁸⁵ Lučić ih je napisao za različite prigode ili na zamolbu pojedinih župnika,⁸⁶ tako da su neke pisane na latinskom jeziku, neke na hrvatskom, postoje i neke na staroslavenskom, a neke od njih napisane su čak na dva jezika (primjerice *Tantum ergo*). Činjenici da su slične po obliku i načinu pisanja najviše pridodaje utjecaj narodnog melosa, osobito turopoljskog, u kojem dominira frigijski modus.⁸⁷ Svaka od tih manjih kompozicija predstavlja svojevrсно ispunjenje Lučićevih želja povezanih sa samom obnovom pučke crkvene popijevke i vraćanjem njezine važnosti i vrijednosti.⁸⁸

U formalnom obliku najčešće su dvodijelnog ili trodijelnog oblika. Melodija i ritam veoma su jednostavni te se ne odmiču od pučkih standarda. Kako bi popijevke što lakše poprimile pravi pučki karakter, melodiju je sveo unutar oktave, zadržao je folklorne elemente te su modulacije redom dijatonske.

Nabrojiti ću samo neke, čija se važnost zadržala do danas: *O silni, jaki Bože, O Isuse Izranjeni, Tantum ergo, Marijo, svibnja kraljice, Bože velji, Zbogom ostaj* i mnoge druge.⁸⁹ Dok je bio orguljaš i zborovođa u crkvi sv. Katarine, za njihov zbor napisao je više zbarskih kompozicija koje također spadaju pod manje zbarske skladbe (*Litanije lauretanske, Rumena ružice, O spasiteljnaja žrtvo...*). Kao soliste volio je angažirati svoje učenike, pa čak im i posvetiti pojedine pjesme.⁹⁰

⁸⁵ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

⁸⁶ Golenić, Sebastijan, Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 8.

⁸⁷ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

⁸⁸ Golenić, Sebastijan, Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 8.

⁸⁹ Županović, Lovro, *Život i djelo Franje Lučića, Sveta Cecilija*, 1990., str. 6.

⁹⁰ Barlé, Janko, Franjo Lučić, *Sveta Cecilija*, 1931., str. 62.

4.2.2. Moteti i skladbe većeg opsega

U ovu skupinu Lučićevih djela pripadaju strogo uglazbljeni liturgijski tekstovi, nastali između 1906. i 1940., a najčešće ih je prouzvodio zbor sv. Katarine. Kao tema, najviše je zastupljena najpoznatija kršćanska molitva – *Oče naš* (u D-duru, h-molu, C-duru...). Osim *Očenaša*, najčešće se pojavljuju tekstovi, što na hrvatskom, što na latinskom jeziku, povezani sa štovanjem Bogorodice Marije, Isusove majke: dvije skladbe naziva *Ave Maria*, a od ostalih *Zdravo Marijo*, *Kraljice neba*, *Stabat Mater*, *Lauretanske litanije*.⁹¹ Lučić je u njihovu stvaranju kombinirao homofoni i/ili polifoni slog, a kao glavnog predstavnika polifonog sloga u kombinaciji s homofonim, primjenjuje glazbeni oblik fugata. Naglašavanje teksta afirmira se homofonim slogom, gdje se ponegdje primjenjuju paralelne oktave, a polifonija je uvijek pravilno vođena.⁹² Stil kojim se koristi romantičan je, ekspresivan, ponekad dramatičan, bogat dinamikom i čestom primjenom alteracija i modulacija, a na taj način volio je stvarati kontraste između dionica. Mnoga od ovih djela napisana su za četveroglasni mješoviti zbor i orgulje, no može se pronaći pokoja iznimka među njima, kada je motet napisan za solo glas uz pratnju orgulja (*Oče naš* u C-duru za bas solo i orgulje, *Ave Maria* za tenor, violinu i orgulje, *Stabat Mater* za bariton solo i orgulje) ili za solo glasove, mješoviti zbor i orgulje (primjerice *Kraljice neba* za sopran i alt solo).⁹³ S. Angelina Subašić navodi: „Kao izvrstan poznavalac svog instrumenta, orgulja, tako piše orguljsku pratnju da majstorski dijalogizira sa zborom.”⁹⁴

⁹¹ Golenić, Sebastijan, Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 8.

⁹² Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 12.

⁹³ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

⁹⁴ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 10.

Od ostalih djela najveću pažnju privlači *Pet moteta – Psalmi* na hebrejskom jeziku, nastalih 1932. Nažalost, sačuvana su samo tri, i to u rukopisu, a dva su izgubljena. Sačuvani moteti redom su: I. *Adonoj Moloh*, II. *Mim'komo*, III. *K'vodo*. Sva tri napisana su za četveroglasni mješoviti zbor i orgulje, kombinacijom fugata i homofonog sloga.⁹⁵ Franjevac Sebastijan Golenić posebice je naglasio važnost ovih moteta: „Ovim opusom Lučić podsjeća na majstore XVI. st. i u njemu jednostavnim izražajnim sredstvima znalački predstavlja glazbu uzvišena i snažna djelovanja.”⁹⁶ Smatram da ova tri moteta imaju veliku važnost, zbog toga što su dokaz suradnje Franje Lučića i židovske zajednice u Zagrebu, prvenstveno time što je u isto vrijeme bio orguljašem i u zagrebačkoj katedrali i u zagrebačkoj sinagogi. U poglavlju o reproduktivnom stvaralaštvu detaljnije će biti prikazan njegov odnos prema orguljaškom radu, ponajviše u židovskoj zajednici.

Preostalo je spomenuti još četiri skladbe koje također pripadaju u ovu skupinu, a to su *Sveta noć*, *Tantum ergo* u As-duru, *Svetom Ćirilu i Metodu* i *Ascendit Deus*. *Sveta noć* napisana je na tekst Vilka Novaka, za četveroglasni mješoviti zbor i orgulje, nastala 1910., a izvodi se u liturgijsko vrijeme Božića. *Tantum ergo* napisan je 1913., također za četveroglasni zbor i orgulje, a karakteristika je ovog moteta da odiše jednostavnošću izvođenja. Skladba *Svetom Ćirilu i Metodu* napisana je na tekst Dragutina Domjanića, skladana za vrijeme Lučićeva županovanja 1925., a u njoj se Lučić poigrava dijalozima između pojedinih glasova. Ovo je jedan od rijetkih moteta u koji je uvrstio elemente folklor. *Ascendit Deus* napisan je 1926. za četveroglasni muški zbor, kombinacijom polifonog i homofonog sloga.⁹⁷

⁹⁵ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

⁹⁶ Golenić, Sebastijan, Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 9.

⁹⁷ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

4.2.3. Mise

Lučić je skladao tek četiri mise. Jedan od mogućih razloga njihove male brojnosti leži u činjenici da se naši ondašnji skladatelji koji su pripadali cecilijanskom pokretu nisu željeli poistovjetiti s europskim pripadnicima cecilijanskog pokreta, koji su htjeli misu predstaviti u novom ruhu, odnosno modernizirati je s odmakom od tradicije. Naši cecilijanci nisu bili pristalice tog novog pokreta te su htjeli zadržati narodne posebnosti povezane s tradicijskim načinom skladanja mise. S druge strane, treba uzeti u obzir i činjenicu da je Drugi vatikanski sabor trajao od 1962. do 1965., tako da se može pretpostaviti kako je ipak skladanje mise zahtijevalo dodatno znanje i informacije za ondašnja vremena.⁹⁸ U sakralnim vokalnim kompozicijama većeg opsega, u koje se u prvom redu ubrajaju njegove mise, Lučić se pokazao kao izvršni poznavatelj fraze te je još jednom potvrdio koliko je njegovo znanje veliko kada je u pitanju primjena tehnike imitacije i kontrapunkta. Izvedbe njegovih misa, pogotovo u *As-duru* i *Es-duru*, uvijek su bile rado posjećene u koncertnim dvoranama, ali i u crkvama.⁹⁹

Lučićeva prva misa, *Missa solemnis u As-duru* za mješoviti zbor i orgulje, nastala je 1912. zahvaljujući natječaju za latinsku misu Cecilijanskog društva. Kao što je već navedeno, ta misa osvojila je nagradu, a napisao ju je za svega osam dana. Odmah iste godine bila je izvedena u zagrebačkoj katedrali. Sebastijan Golenić opisuje je kao „efektno djelo”, zahvaljujući Lučićevu „prožimanju homofonih i polifonih elemenata te znalačkim tretiranjem zbora i orgulja”.¹⁰⁰ Najzanimljiviji je stavak ove mise *Gloria*, u kojem Lučić upotrebljava svoju dobro poznatu tehniku dijaloga između zbora i orkestra. U istom ovom stavku Lučić u svega pet taktova ternom srodnošću i enharmonijski modulira iz Des-dura u Fis-dur.¹⁰¹

⁹⁸ Golenić, Sebastijan, Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 9.

⁹⁹ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 11.

¹⁰⁰ Golenić, Sebastijan, Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 9.

¹⁰¹ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

Misa u C-duru nastala je 1920. za mješoviti zbor i orgulje za vrijeme njegova županovanja u Turopolju.¹⁰² Stavci *Slava* i *Vjerujem* imaju potpisani skraćeni liturgijski tekst, kako je u ono vrijeme bilo u praksi. Kada se pogleda kompletna faktura, cijela misa odiše jednostavnošću te je stoga tiskana u njegovoj pjesmarici zbog lakoće pjevanja.¹⁰³

Iduća je po redu *Hrvatska misa u c-molu* za mješoviti zbor, a napisana je 1924. također dok je bio turopoljski župan.¹⁰⁴ Iste godine tiskana je kao prilog u časopisu *Sveta Cecilija*. Zanimljivo je da je praizvedbu doživjela na zagrebačkoj radiopostaji tek 1931. Kao i *Misa u C-duru*, i ova misa sadrži skraćeni tekst u stavcima *Slava* i *Vjerovanje*. Strukturno gledajući, napisana je homofonim slogom u kombinaciji s imitacijama.¹⁰⁵

Najveća i najvažnija misa koju je Lučić napisao jest *Missa eucharistica jubilaris u Es-duru*, a napisao ju je 1940. godine. Ovdje se vrlo jasno vidi utjecaj vojne izobrazbe koju je proživio kao mladić, s obzirom na to da je misa prvenstveno napisana za puhački orkestar i mješoviti zbor. Sama misa bila je namijenjena proslavi Euharistijskog kongresa u Zagrebu, ali i proslavi 1300. godišnjice pokrštenja Hrvata, čiji je odbor raspisao natječaj za latinsku misu. Do same izvedbe te iste godine nije došlo zbog početka Drugog svjetskog rata. Tako je Lučić odlučio napisati orguljašku pratnju, kako bi se misa mogla jednostavnije izvoditi. Zahvaljujući tome, misa je bila praizvedena na Prvom duhovnom koncertu Zbora hrvatskih učitelja, koji je bio održan 4. kolovoza 1943. u bazilici Srca Isusova u Zagrebu.¹⁰⁶ Na nagovor tadašnjeg rektora Muzičke akademije Mladena Pozaića, koji je dirigirao jednom njezinom izvedbom 1944. u HGZ-u, Lučić je misu preradio za simfonijski orkestar, zbor i orgulje,¹⁰⁷ što bi značilo da sama misa ima tri različita ruha u kojima se može izvoditi. Već na samom početku prvog stavka *Kyrie* Lučić upotrebljava narodne motive i odmah je odredio kakvog će karaktera biti cijela misa. Ovisno o tome svira li orkestar ili orgulje, Lučić je pažljivo odabrao koji će instrumenti ili registri biti nositelji melodija, a na kojima će graditi harmonijsku pratnju. Lučić je većinom primjenjivao homofoni slog da ipak zadrži jednostavnost izvođenja djela te da djelo samo za sebe bude što bliže publici

¹⁰² Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 10.

¹⁰³ Golenić, Sebastijan, Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 9.

¹⁰⁴ Barlé, Janko, Franjo Lučić, *Sveta Cecilija*, 1931., str. 63.

¹⁰⁵ Golenić, Sebastijan, Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 9.

¹⁰⁶ Golenić, Sebastijan, Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 9.

¹⁰⁷ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

koja će ga slušati. Slobodno možemo reći da je Lučić u ovoj misi pokazao vrhunac kombinacije svojeg znanja i muzikalnosti, posebice kada gledamo način na koji je tekst spajao s notama; primjerice, u stavku *Gloria* upotrijebio je orgulje i orkestar poput didaskalija, gdje su svojim bogatim zvukom još jače doprinijeli snažnoj dramaturgiji teksta. Osim što se volio poigravati tekstem, vrlo mu je važan bio kontrast između stavaka, pogotovo između *Sanctusa* i *Benedictusa*, gdje je *Sanctus* pun izražajnih tema i fugata te plijeni dramatičnošću, a *Benedictus* je smirenog i lirskog karaktera, na koji se kasnije nadovezuje *Agnus Dei*. Sama misa nagrađivana je nekoliko puta: 1943. nakon praizvedbe dobila je Nagradu općine grada Zagreba kao jedno od najboljih djela hrvatskih skladatelja,¹⁰⁸ Udruženje kompozitora dalo je Lučiću prvu nagradu za misu nakon izvođenja u HGZ-u 1944.¹⁰⁹ te je iste te godine osvojio i prestižnu „Antunovsku nagradu” za najbolje vokalno ili orkestralno djelo većeg opsega, pisano za zbor i orkestar. Albe Vidaković u svojem kritičkom osvrtu kaže: „Teško je reći koji je dio mise uspjeliji, jer svaki predstavlja cjelinu za sebe, dok svi opet zajedno odaju jedan duh i jedan stil vlastit samo Lučićevom shvaćanju i tehnici skladanja. (...) Svaka glazbena misao je jasna, zaokružena, zdravo harmonički postavljena (...) Djelo je doista vrijedno, da bude na repertoaru ne samo koncerata, nego i svakodnevnih praktičnih izvedaba za vrijeme liturgijskih obreda.”¹¹⁰ Nažalost, djelo je jako dugo čekalo na svoje ponovno izvođenje. Moralo je proći više od pedeset godina da bi ponovno zaživjelo, i to ni više ni manje nego u Velikoj Gorici, 6. lipnja 1994., kada je održan koncert Simfonijskog orkestra HRT-a i mješovitog zbora *Emil Cossetto* pod ravnanjem Pavla Dešpalja. Misa je zatim bila izvedena dan kasnije, 7. lipnja, u zagrebačkoj katedrali. Simfonijski puhački orkestar Hrvatske vojske i Akademski zbor *Ivan Goran Kovačić* pod ravnanjem Mladena Tarbuka izveli su 1996. izvorni oblik mise, dakle za puhački orkestar i mješoviti zbor, te je ova izvedba snimljena na CD.

¹⁰⁸ Golenić, Sebastijan, Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 9.

¹⁰⁹ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

¹¹⁰ *Sveta Cecilija*, 1943., str. 100.

MISSA JUBILARIS

AD QUATUOR VOCES INAEQUALES

ORGANO COMITANTE

AUCTORE

FRANCISCO NOB. LUČIĆ

IN OCCASIONE MCCC ANNIVERSARII

CHRISTIANITATIS GENTIS CHROATIAE

COMPOSITA

Auctore, prof. Fr. Lučić.

Slika 4. Naslovna stranica partiture
Misse jubilaris

4.3. Skladbe za orgulje

Lučićev opus skladbi za orgulje obuhvaća 16 skladbi, koje su kompletno sačuvane. Dobro poznavanje orguljaške literature Bacha i Händela te baroknog stila uopće uvelike su utjecali na njegovo stvaralaštvo u orguljaškom području, što je i pokazivao vrsnim sviranjem orgulja, o čemu će više riječi biti u nastavku teksta. Razlog zašto su navedene u zasebnom poglavlju u tome je što se orgulje kao instrument uglavnom nalaze u crkvama. U skladu s time, djela koja su napisana za orgulje uvjetovana su izvođenjem u crkvama. Međutim, sadržaj Lučićevih orguljaških djela nema veze s crkvenom liturgijom ili sakralnim kontekstom uopće. Pojedini izvori ih navode zajedno sa sakralnim djelima, no osobno smatram da je ovo sistematičnija podjela. S druge strane, tijekom Lučićeva skladateljskog puta možemo primijetiti kako se naglasak s orgulja, kao instrumenta korištenog u sakralnoj glazbi, polako pomicao prema orguljama kao koncertnom instrumentu. Skladanje polifonih oblika poput toccate, fuge ili čak koncerta za orgulje u ono vrijeme bio je novitet.¹¹¹ Njegova orguljaška glazba obiluje tehnički zahtjevnim solističkim skladbama, od kojih su neke, zbog uspješnosti, prerađene i za orkestar, a odlikuju se bogatom polifonom razradom.¹¹² Franjo Lučić bio je poznat kao odličan improvizator na orguljama. Osim novinskih članaka, velika je šteta da ne postoje nikakvi zabilježeni notni zapisi koji bi posvjedočili o njegovim improvizacijskim sposobnostima, koje su, prema usmenoj predaji, zvučale poput unaprijed osmišljenog djela.¹¹³ Nažalost, veliki dio njegova orguljaškog zapisanog opusa nepovratno je izgubljen, uključujući i njegovo najvažnije djelo napisano za orgulje, *Koncert za orgulje i orkestar u c-molu*.¹¹⁴ Međutim, ovo malo skladbi što je ostalo sačuvano danas se vrlo često izvodi u orguljaškoj praksi.

Pretpostavlja se da je njegova prva skladba za orgulje, *Preludij i fuga u g-molu*, najvjerojatnije nastala 1906., kada i *Fugetta u a-molu*. Osim što su obje praižvedene u Zagrebu, o samim skladbama zna se vrlo malo. Nakon njih, 1908. napisao je *Preludij i fugu u d-molu*, a skladba je te iste godine i izvedena.

¹¹¹ Cipra, Milo, Franjo Lučić, *Kaj*, broj 5 – 6, 1974., str. 58.

¹¹² Ajanović-Malinar, Ivona; Barić, Joško; Pintar, Marijana, Lučić, Franjo, *Hrvatski biografski leksikon, mrežno izdanje*, pristup 16. veljače 2021. <https://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=11961>

¹¹³ Vidi Tonski zapis.

¹¹⁴ Golenić, Sebastijan, Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 10.

Prvo veće djelo za orgulje, *Toccata i fuga u F-duru*, nastalo je 1909. kao njegovo ispitno gradivo, a sama fuga kasnije je tiskana u njegovu udžbeniku *Polifona kompozicija*.¹¹⁵ *Toccata i fuga* jasno su profilirane po uzoru na Bachove; serija akorda nakon kojih slijedi dio brzog ritma s malim notnim vrijednostima za vježbanje prstiju.¹¹⁶ Odmah u *Toccati* susrećemo suprotstavljanje elemenata (dinamika, ritam) koje će ostati karakteristično za cijelu skladbu. Kroz seriju modulacija te primjenom varijacija već poznatih motiva s početka *Toccate*, dolazimo do kraja skladbe koja se postupno smiruje. *Fuga* je pak napisana stalnim kontrapunktom jednake ritmičke vrijednosti u osminkama te se motivi tog kontrapunkta upotrebljavaju kasnije i u međustavku. Drugi je dio *Fuge* provedba, u kojoj je tema provedena kroz nekoliko bliskih tonaliteta, a cijela *Fuga* ima čak tri *strette*. Do kraja skladbe Lučić je upotrebljavao postupke augmentacije i diminucije u pojedinim dionicama. Budući da je djelo postalo uspješno, Lučić je kasnije napisao verziju i za orkestar.¹¹⁷

Nakon završenoga glazbenog obrazovanja, počeo je skladati kompozicije većeg opsega, u koje se ubrajaju *Sonata u c-molu* i *Legenda u a-molu*.¹¹⁸ Lučićeva *Sonata u c-molu* skladana je 1909., a izvedena je u Đakovu na ustoličenju biskupa I. Krapca. Nažalost, kasnije je izgubljena, a njezina fuga nalazi se u udžbeniku *Polifona kompozicija*.¹¹⁹ Zanimljivo je da je Lučić njezinu fugu napisao na temu profesora Vatroslava Kolandera.¹²⁰ *Legenda u a-molu* nastala je 1910., za vrijeme Lučićevih vojnih obveza.¹²¹ Njezina je posebnost u tome što je bila izgubljena, ali ju je Lučić opet napisao po sjećanju te je nadahnuta turopoljskim folklorom.¹²²

¹¹⁵ Golenić, Sebastijan, Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 10.

¹¹⁶ Vidi Tonski zapis.

¹¹⁷ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

¹¹⁸ Barlé, Janko, Franjo Lučić, *Sveta Cecilija*, 1931., str. 62.

¹¹⁹ Golenić, Sebastijan, Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 10.

¹²⁰ Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 191.

¹²¹ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 10.

¹²² Vidi Tonski zapis.

Lučićevo najvažnije djelo za orgulje, *Koncert za orgulje i orkestar u c-molu*, nastalo je 1913. Kao što je navedeno, ovo je djelo prvo takve vrste u hrvatskoj glazbenoj literaturi. Sastoji se od tri stavka: *Preludium*, *Koral* i *Finale*. Prvi stavak napisan je u formi ronda s tri teme, drugi stavak izgrađen je na koralnoj melodiji, a treći je napisan kao dvostruka fuga.¹²³ Nažalost, koncert je u cijelosti nepovratno izgubljen. Ostala su svjedočanstva njegovih studenata o samome koncertu. Primjerice, Sebastijan Golenić navodi: „Kompozicija se odlikuje nizom virtuoznih elemenata, što svjedoči znalačko poznavanje tog instrumenta.”¹²⁴

Iduća djela koja je Lučić napisao za orgulje dvije su fantazije i fuge: jedna u c-molu nastala 1932., a druga u e-molu nastala najvjerojatnije 1933. *Fantazija i fuga u c-molu* ostala je zabilježena u njegovu udžbeniku *Polifona kompozicija* te se danas vrlo često izvodi. Postoji čak u nekoliko verzija, s obzirom na to da ju je Lučić sam ispravljao nekoliko puta.¹²⁵

Lučićeva *Elegija u f-molu* jedno je od njegovih važnijih djela napisanih za orgulje. Djelo je nastalo 1935., a bilo je namijenjeno kolaudaciji orgulja zagrebačke katedrale, na inicijativu Čedomila Dugana. Lovro Matačić kasnije je zamolio Lučića da je orkestrira, što je Lučić na kraju i učinio 1939. Djelo je u tom ruhu bilo izvedeno u HGZ-u, pod vodstvom Lovre Matačića.¹²⁶ Možemo pretpostaviti da je Lučić, dok je skladao *Elegiju*, inspiraciju pronalazio u osobnom životu.¹²⁷ U periodu nastajanja ovog djela Lučićeva se supruga razboljela te se vrlo lako može čuti utjecaj njegovih životnih okolnosti na stvaranje ovog djela. Na samom početku kreće tema tužnog raspoloženja koju donosi tremolo timpana.¹²⁸ Sam Lučić pripovijedao je sestri Angelini Subašić o nastanku *Elegije*: „Pišući ovo djelo, imao sam pred očima pejzaž tihe mirne ravnice koju miluju posljednje zrake sunca.”¹²⁹ Cijelo djelo prožeto je narodnim ugođajem.

¹²³ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

¹²⁴ Golenić, Sebastijan, Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 10.

¹²⁵ Vidi Tonski zapis.

¹²⁶ Golenić, Sebastijan, Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 10.

¹²⁷ Cipra, Milo, Franjo Lučić, *Kaj*, broj 5 – 6, 1974., str. 58.

¹²⁸ Golenić, Sebastijan, Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 10.

¹²⁹ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 12.

Ostala djela koja su napisana za orgulje redom su: *Koral* (1943., tiskan u prilogu časopisa *Sveta Cecilija*), *Koralna predigra u f-molu* (1943.), *Andante za orgulje* (1943.), *Fuga u G-duru* (1947., tiskana u *Polifonoj kompoziciji*), *Mala fuga u d-molu* (1947.) i *Preludij u c-molu* (bez oznake godine).¹³⁰

¹³⁰ Golenić, Sebastijan, Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 10.

4.4. Svjetovna djela

U ovu skupinu ubrajamo desetak solo pjesama, desetak zbornih djela, sedam orkestralnih djela, osam klavirskih kompozicija, svega jednu kompoziciju za komorni orkestar te 16 obrada narodnih napjeva.¹³¹ Svjetovnim karakterom svojih djela počeo se baviti za vrijeme svojeg studija na Muzičkoj akademiji u tadašnjem HGZ-u. Tada su nastale neke od prvih njegovih zbornih kompozicija i solo popijevaka. Za vrijeme njegova boravka u Kotarima pokraj Samobora nastalo je njegovo najveće djelo za orkestar, ujedno prva moderna simfonija uz onu Dore Pejačević,¹³² *Simfonija u f-molu*, a uz nju je napisao i jedinu kantatu, *Noć na Uni*. Oba djela pripadaju njegovim najznamenitijim djelima svjetovne glazbe. Kao i kod sakralnih djela, tako se i kod svjetovnih njegove dionice kreću samostalno i slobodno te iako je Lučić bio pod utjecajem baroka i folklor, njegovo skladanje nije imalo poseban nacrt po kojem je pisao svoja djela, što je na kraju rezultiralo stvaranjem njegova vlastita stila.¹³³ Odlično je kombinirao stil romantizma s polifonim slogom, što se posebice očituje u njegovim orkestralnim djelima, u kojima se nazire utjecaj orguljaških registara. Ono što njegovu glazbu čini još bližu uhu jest činjenica da nikad nije težio kompliciranim rješenjima tijekom skladanja, a uz to, naravno, često se koristio narodnim melodijama.¹³⁴

¹³¹ Huzjak, Višnja, *Franjo Lučić, 1889 – 1989, uz stogodišnjicu rođenja*, Velika Gorica: Muzej Turopolja, 1989.

¹³² Ajanović-Malinar, Ivona; Barić, Joško; Pintar, Marijana, Lučić, Franjo, *Hrvatski biografski leksikon, mrežno izdanje*, pristup 16. veljače 2021. <https://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=11961>

¹³³ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 12.

¹³⁴ Kovačević, Krešimir, *Leksikon jugoslavenske muzike, svezak I.*, Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod „Miroslav Krleža”, 1984.

4.4.1. Solo popijevke

Desetak solo popijevaka koje su ostale sačuvane lirskog su ugođaja, većina na kajkavskom narječju. Mnoge od Lučićevih pjesama napisane su na stihove Dragutina Domjanića, s kojim je Lučić bio veliki prijatelj. Među njima su neke i od njegovih najpoznatijih solo pjesama, koje čak postoje i u inačici za orkestar: *Snešica*, *Tkeš si fletno*, *Vre tičeki spiju*, *Spi jalšina*. Čak osam pjesama objavljeno je u zbirkama Lučićevih pjesama *Pjesme za sopran (tenor)* (1995.) i *Solopjesme za sopran (tenor) uz pratnju klavira* (s. a.). Ostale možemo pronaći u sljedećim izdanjima: *Hrvatska pjesmarica* (1942.), *Album popjevaka hrvatskih suvremenih skladatelja* (1943.), *Hrvatska popijevka od B. Berse do Z. Grgoševića* (1985.) i *Ljuven sanak* (2004.), tiskanima u Zagrebu te također i u zbirci *Jugoslavenska pjesma, 1* (Beograd, s. a.).¹³⁵

Pjesma *Na okancu* prva je Lučićeva solo pjesma, nastala davne 1906., još za vrijeme njegova studiranja. Uz ovu pjesmu, koja je ostala sačuvana, navode se pojedine pjesme kojih nema u kasnijim popisima djela, tako da se može pretpostaviti da su se kroz godine izgubile. Riječ je o pjesmama *Jel istina ili san?* i *Oj, vi magle*.¹³⁶ Ovu pjesmu može izvoditi ili glas soprana ili glas tenora uz klavirsku pratnju, sačinjena je od dvodijelne forme te je prožeta narodnim melosom.¹³⁷

Solo pjesma *Dođi amo* nastala je 1908. na stihove Đure Arnolda, također za sopran ili tenor uz pratnju klavira. Pjesma je prokomponiranog oblika, a izdvajaju se tri osnovna odlomka kojima je Lučić naglasio trodijelnu formu: prvi i srednji u D-duru, a nakon njih treći odlomak u d-molu, kao kontrast.¹³⁸

¹³⁵ Ajanović-Malinar, Ivona; Barić, Joško; Pintar, Marijana, Lučić, Franjo, *Hrvatski biografski leksikon, mrežno izdanje*, pristup 16. veljače 2021. <https://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=11961>

¹³⁶ Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 191.

¹³⁷ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

¹³⁸ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

Jedna od najpopularnijih Lučićevih pjesama, njegova *Snešica*, nastala je 1920. Pripada pjesmama skladanima na stihove Dragutina Domjanića, a namijenjena je za sopran ili tenor uz pratnju klavira. Pjesma je nastala sasvim slučajno, zahvaljujući brojnim Lučićevim i Domjanićevim zajedničkim šetnjama. Lučić je imao „komisiju u Turopoljskom lugu, nekakvu inšpekciju”. Nastavlja: „Kod mene je tada bio Domjanić i ja sam mu rekel nek ide z menom, jer dok mi bumo na inšpekciji, on more u lugu, u lepoj lugariji kakti vu šumskom dvorcu ostati i pisati. Kad je komisija bila gotova, došel sam po Karleka u lugarnicu da se idemo malo po lugu prošetati. Išli smo prema mostu koji ide iz Turopoljskog luga na Posavinu preko rijeke Odre.”¹³⁹ Njihova šetnja završila je u hladovini ispod jednog velikog hrasta, s obzirom na to da je vani bilo vruće. Ubrzo su spazili djevojku, *snešicu*, kako je išla preko mosta pa je stala nasred njega i zagledala se u vodu. Nakon nekoliko pitanja, *snešica* je rekla da se zaputila u šumu ubrati malo jagoda ili gljiva, što prije nađe. „Mi smo još malo sedili u hladovini, a potom smo se vratili u lugarnicu na obed. Posle obeda Karlek je rekel da bi si malo počinul. Otišel je u drugu sobu, a nakon jedno dve vure donesel je napisanu pesmicu: ‚Brvčica čez potok vodi, voda se sveti...’ Ja isto nis bil len, prešel sem u istu sobu, zel paper, povlekel pet linija i napisal melodiju za *Snešicu*.”¹⁴⁰ Tu istu priču potvrdila mi je i Lučićeva kći gđa Vlasta. Cijela pjesma temelji se na jednostavnom materijalu s izmjenama durskog i molskog tonaliteta, gdje d-mol nastupa između prvog i zadnjeg dijela, koji su u D-duru,¹⁴¹ čime je Lučić naglasio trodijelnu formu ove pjesme – ABA.

„Lepi Juro kres nalaže, levom rukom venčec vija na Jurjevo navečer...” početak je pjesme *Lepi Juro*, čije su riječi, ali i glazba uzete iz narodnih običaja, stoga i ne čudi da je napisana upotrebom pentatonike i frigijskog modusa.¹⁴² Nastala je 1920., a s vremenom je postala jednom od najpoznatijih Lučićevih pjesama. Toliko se udomaćila u Turopolju, da su ljudi mislili kako je to zapravo obrada narodne pjesme, a ne Lučićeva autorska pjesma, na što mi je posebno obratila pažnju i gospođa Vlasta, njegova kći.

¹³⁹ Lučić, Franjo, Sjećanje na Karleka, *Kaj*, broj 5 – 6, 1974., str. 62.

¹⁴⁰ Lučić, Franjo, Sjećanje na Karleka, *Kaj*, broj 5 – 6, 1974., str. 62.

¹⁴¹ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

¹⁴² Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

Balada *Spi jalšina* također je napisana za sopranski ili tenorski glas uz klavirsku pratnju, a skladana je 1922. na riječi Dragutina Domjanića. Napisao ju je netom poslije imenovanja profesorom na Muzičkoj akademiji.¹⁴³ Postoji i u verziji za glas i komorni orkestar. Prvih 20 taktova pjesme nastupaju kao uvod, u kojem je predstavljena glavna motivska građa. Cijela pjesma sastavljena je od tri dijela, čija su tempa kontrastna. Srednji je dio brži u odnosu na prvi i treći, gdje je treći dio potpuno ista repriza prvog dijela.¹⁴⁴

Tkeš si fletno, pjesma koja je nastala po istinitom događaju, skladana je 1926., za glas tenora ili soprana uz klavirsku pratnju, a kasnije je napisana i za glas i komorni orkestar. Za stihove je opet bio zadužen Dragutin Domjanić. Cijela pjesma obiluje narodnim melosom, posebice dorskim modusom. Od tri dijela koji čine ovu pjesmu, prvi je poput uvoda u cijelu radnju pjesme, srednji je dio bržeg tempa te aludira na narodno kolo, a radnja se paralelno zahuktava, dok su u zadnjem prisutna čak dva raspoloženja, koja se vide i u načinu skladanja. Lučić je prvi odlomak napravio kao varijaciju prvog dijela pjesme, a zadnji kao reprizu, koji s pikardijskom tercom na samom kraju donosi promjenu raspoloženja.¹⁴⁵ I ova je pjesma nastala po istinitom događaju, također zahvaljujući njihovim šetnjama. „Mi smo išli prema Kurilovcu. U Kurilovcu nas je gledala jedna curica i lepo nas je pozdravila kad smo joj pristupili. Videl sem da je tkala. Ja sam ju pital: ‚Marica, kaj si tkeš?‘, a ona meni tužno odgovori: ‚Tkem si, tkem... bum zamuž išla.‘”¹⁴⁶ Ispostavilo se da je djevojka tužna zato što se mora udati za onoga koga ne voli, a zaljubljena je u drugoga. Tek što su se oprostili od djevojke, Domjanić je pokušavao nagovoriti Lučića da porazgovara s djevojčinim ocem, ali Lučić se nije dao nagovoriti. Sljedećeg dana Lučić je ostao pomalo iznenađen: „Drugog jutra meni je Karlek dal jednu cedulicu. Počmem čitati, a ono stihovi: ‚Tkeš si fletno, tiho tkeš, čul sem skoro zamuš peš...‘”¹⁴⁷ Lučić je odmah uzeo stvari u svoje ruke i uglazbio pjesmu, a kad je došao u svoj ured, zamolio je svojeg podvornika neka ode po djevojčina oca Lovru u Kurilovec. Kad je Lovro došao, pročitao je Domjanićeve pjesmicu. Pjesma ga je toliko pogodila da je odmah donio zaključak: „Pa nek si uzme koga ima rad, pa nek si deca

¹⁴³ Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 193.

¹⁴⁴ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

¹⁴⁵ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

¹⁴⁶ Lučić, Franjo, Sjećanje na Karleka, *Kaj*, broj 5 – 6, 1974., str. 62.

¹⁴⁷ Lučić, Franjo, Sjećanje na Karleka, *Kaj*, broj 5 – 6, 1974., str. 62.

buju sretna, am ga ja ne kratim!”¹⁴⁸ Nakon dva tjedna, djevojka je posjetila Lučića u njegovu uredu i poručila mu: „Sledeću nedelu se venčam pak sam ih došla pozvati sa milostivom da bi došli na svadbu i molim ih da bi pozvali i onoga gospodina kaj je napisal tu pesmicu, koja je evo naredila da sam ja mogla zeti Štefeka.”¹⁴⁹

*„Tkeš si fletno, tiho tkeš,
Čul sem skoro zamuš peš.
Al' se niš ne veseliš,
Kaj si tužna, ne veliš.*

*Ni ti njega bilo žal,
Samo srce ti je dal.
Još ti buju mutne oči.
Duge su kraj stranjskog noći.*

*Na vrbine kiša pada.
Morti imaš drugog rada?
Pust se o polju trusi mak.
Kaj ćeš gdo je siromak.*

*Tkeš si tugu, tkeš.
Za bogatog zamuš peš.
Tkeš si tiho tugu, tkeš,
Za bogatog zamuš peš.“*

Pjesma *Vre tičeki spiju*, na Domjanićeve stihove, napisana je 1929., prvo kao popijevka za glas tenora uz klavirsku pratnju, a kasnije je nastala i verzija za komorni orkestar. Formalno je slična *Snešici* zbog izmjene istoimenih tonaliteta, s obzirom na to da su prvi i zadnji dio u G-duru, a srednji u g-molu. Između ta tri dijela Lučić je upotrijebio nekoliko taktova kao mostove, kako bi lakše pripremio promjenu tonaliteta. Još jedna sličnost *Snešici* je i u primjeni narodnog melosa, a sama pjesma završava u frigijskom modusu.¹⁵⁰

¹⁴⁸ Lučić, Franjo, Sjećanje na Karleka, *Kaj*, broj 5 – 6, 1974., str. 62.

¹⁴⁹ Lučić, Franjo, Sjećanje na Karleka, *Kaj*, broj 5 – 6, 1974., str. 62.

¹⁵⁰ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

O *Molitvi Margarete* zna se vrlo malo. Napisana je za sopran uz pratnju klavira, a kao i kod većine Lučićevih pjesama, stihovi pripadaju Dragutinu Domjaniću.¹⁵¹ U materijalima kojima sam raspolagala nisam pronašla godinu nastanka ove pjesme. Sakupila sam notni zapis svih solo popijevki, međutim zapis ove pjesme nisam uspjela pronaći, tako da je nisam mogla detaljnije analizirati kao ostale pjesme.

Djevojačka tuga napisana je 1931. za sopran ili tenor uz klavirsku pratnju. Pjesma govori o velikoj boli nakon gubitka djeteta te se Lučić potrudio iznijeti tužno raspoloženje gustom harmonijom, kromatskim pomacima te čestim modulacijama, kako u melodiji glasa tako i u klavirskoj pratnji, a pripomogla mu je i boja dorskog modusa.¹⁵²

Pjesma vrlo jednostavnog naziva, a duboke poruke, *Balada*, skladana je na stihove Dragutina Domjanića, također za sopran ili tenor uz pratnju klavira. Napisana je 1946. pod utjecajem folklor, kao i većina Lučićevih pjesama, ali kompliciranijim glazbenim jezikom. Budući da je i u njoj prisutno melankolično i teško raspoloženje, Lučić je podredio glazbu tekstu te je na taj način još više pridonio samom značenju teksta. Pjesma govori o djevojci koja se izgubila tražeći svojeg dragog. Upotreba kontrasta dinamike i tempa između i najmanjih fraza te stalne promjene tonaliteta naposljetku snažno donose vrhunac pjesme.¹⁵³

¹⁵¹ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

¹⁵² Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

¹⁵³ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

4.4.2. Zborska djela

Za vrijeme svojeg glazbenog obrazovanja Lučić je počeo komponirati svjetovne zborove te ga već tada upoznajemo kao autora uspješnih muških zborova: *More* (1907.), *Himna mladosti* (1907.) za pjevačko društvo *Vijenac*, *Čežnja* (1908.), *Svuda vlada mir* (1909.) te *Spas brodarka* (1907.) za mješoviti zbor.¹⁵⁴ Nažalost, o tim zborovima zna se vrlo malo, a točne godine njihove praižvedbe nigdje se ne navode, kao ni za zborove *Ljubica* (1911.) i *Budjevice* (1912.). Ono što je veoma specifično za njegov zbarski opus činjenica je da je napisao *Turopoljsku himnu* (1919.) te *Međimursku himnu* (1946.).¹⁵⁵ Njegov kasniji opus zaokupile su obrade narodnih zborova.

Njegovo najvažnije i najpoznatije zbarsko djelo svakako je kantata *Noć na Uni*, napisana na riječi Huga Badalića, za tenor, bariton, mješoviti zbor i orkestar. Nastala je 1917.¹⁵⁶ za vrijeme njegove učiteljske službe u Kotarima pokraj Samobora, a praižvedena je 1931. u Zagrebu.¹⁵⁷ Publika je kantatu vrlo dobro prihvatila te su kritičari bili naklonjeni Lučiću. K. O. u *Slobodnoj tribuni* navodi: „Djelo možemo mirne duše, po njegovoj koncepciji i invenciji, ubrojiti među naša najsnažnija djela korske muzike.”¹⁵⁸ Radnja je smještena u Bosni, a govori o borbi između naroda i Turaka. Lučić ju je skladao baš na način kako je to opisao Janko Barlé: „Noćni mir prekida samo žuborenje Une i glas mujezina sa stare munare koji zaziva u pomoć Alaha, da satre raj.”¹⁵⁹ U uvodu upoznajemo bosanski krajolik, gdje Lučić doslovno opisuje žuborenje vode šesnaestinkama u violinama, upotpunjen šumom rijeke koji donosi zbor.¹⁶⁰ Budući da je u kantati riječ o narodnoj tematici, Lučić je upotrijebio melizme te je instrumente orkestrirao na pomalo duhoviti način, uz primjenu suptilnih harmonija i pjevne melodije. Na kraju kantate napisao je završnu fugu. Očigledno je da kantata obiluje elementima koji idu u prilog Lučićevoj skladateljskoj inventivnosti kada je riječ o stapanju glazbe i teksta.¹⁶¹

¹⁵⁴ Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 191.

¹⁵⁵ Huzjak, Višnja, *Franjo Lučić, 1889 – 1989, uz stogodišnjicu rođenja*, Velika Gorica: Muzej Turopolja, 1989.

¹⁵⁶ Huzjak, Višnja, *Franjo Lučić, 1889 – 1989, uz stogodišnjicu rođenja*, Velika Gorica: Muzej Turopolja, 1989.

¹⁵⁷ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

¹⁵⁸ Barlé, Janko, *Franjo Lučić, Sveta Cecilija*, 1931., str. 63.

¹⁵⁹ Barlé, Janko, *Franjo Lučić, Sveta Cecilija*, 1931., str. 63.

¹⁶⁰ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

¹⁶¹ Weber, Zdenka, *Glazbenik Franjo pl. Lučić – ponos i dika hrvatskog naroda*, Zagreb, 2019.

4.4.3. Orkestralna djela

Lučić je za komorni orkestar napisao tek jedno djelo, *Gudački kvartet u d-molu* iz 1926.¹⁶² Zato mu je opus za simfonijski orkestar ipak nešto bogatiji. Prvo Lučićevo veće djelo za simfonijski orkestar nastalo je 1909. pod nazivom *Impromptu u g-molu*, a te iste godine bilo je i praizvedeno.¹⁶³ Nažalost, ovo djelo pripada izgubljenim Lučićevim kompozicijama.¹⁶⁴ Lučić je neka od djela za orgulje preradio i za orkestar, tako da u ovu skupinu slobodno možemo ubrojiti *Legendu u a-molu* i *Elegiju u f-molu*, ali i *Koncert za orgulje i orkestar*, kao jedino djelo namijenjeno solo instrumentu uz pratnju orkestra.

Iako je jedna od poznatijih Lučićevih skladbi za orgulje, *Legenda u a-molu* ipak se češće izvodi u inačici za orkestar. Kao što je ranije navedeno, njezin nastanak pomalo je zbunjujuće prirode, s obzirom na to da se njena prvobitna verzija izgubila, a Lučić ju je kasnije ponovno napisao po sjećanju.¹⁶⁵ Usudila bih se reći da ovo djelo pripada Lučićevim skladbama koje su prožete osobnom, pomalo romantičnom notom, prvenstveno zbog njegova nepravednog odlaska u vojsku.¹⁶⁶ Djelo je napisano u slobodnoj formi, primjenom najčešće enharmonijskih modulacija, s jasno izraženim glavnim melodijskim linijama u svakoj od dionica.¹⁶⁷

Elegija u f-molu u inačici za orkestar bila je praizvedena 1939. u HGZ-u, uz još jednu Lučićevu kompoziciju za orkestar, a riječ je o *Scherzu u g-molu*, kada je Zagrebačkom filharmonijom ravnao Lovro pl. Matačić. Ranije je navedeno da njezin nastanak možemo povezati s teškim životnim okolnostima koje su tada zadesile Lučića, a to se ponajviše odnosi na bolest njegove supruge.¹⁶⁸ Budući da je djelo postiglo veliki uspjeh, kritičari su bili blagonakloni prema Lučiću: „Kad bismo tražili u Hrvatskoj podjelu muzičara sličnu onoj na Zapadu, Lučića bismo sigurno ubrojili u akademizam. Modernistički i folkloristički avantgardizam je bez sumnje simpatičniji u svojoj borbi i traženju novih formi, ali nitko ne može nijekati vrijednosti i ovakvim ‚akademskim‘ djelima kao što su Lučićeva.”¹⁶⁹

¹⁶² Županović, Lovro, *Život i djelo Franje Lučića, Sveta Cecilija*, 1990., str. 6.

¹⁶³ Huzjak, Višnja, *Franjo Lučić, 1889 – 1989, uz stogodišnjicu rođenja*, Velika Gorica: Muzej Turopolja, 1989.

¹⁶⁴ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

¹⁶⁵ Vidi Tonski zapis.

¹⁶⁶ Subašić, Angelina, *Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, Sveta Cecilija*, 1973., str. 10.

¹⁶⁷ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

¹⁶⁸ Golenić, Sebastijan, *Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, Sveta Cecilija*, 1990., str. 10.

¹⁶⁹ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

Lučićevo najvažnije djelo u cijelom njegovu svjetovnom opusu jest *Simfonija u f-molu*, nastala u Kotarima 1917. Očito je da je tada okolina oko njega bila prigodna za inspirativno skladanje. Prvi je stavak *Moderato*, drugi *Adagio*, treći je *Scherzo (Allegro vivace)* te posljednji *Allegro*.¹⁷⁰ Ako dublje pogledamo u partituru, možemo primijetiti postupke koji su bili karakteristični za Lučićev stil, poput polifonog tretiranja tematskog materijala, spajanja i preklapanja lirskih momenata s dramatičnima te bogate orkestracije (upečatljive solističke uloge pojedinih instrumenata).¹⁷¹ Janko Barlé navodi sljedeću kritiku Žige Hirschlera iz *Jutarnjeg lista*: „U svojoj simfoniji pokazao je Lučić veliko teoretsko i tehničko znanje. Kompozitor razotkrio nam je prije svega svoj pravi osjećaj za logičnu frazu i arhitektoniku. Lučić znade sagraditi stavak, a uspijeva mu, da svoje teme obrađuje pikantnim kontrapunktskim figuracijama, koje vazda interesiraju. Osim toga znade Lučić vrlo efektno i zvučno instrumentirati, pa mu je orkestralni stavak sočan, bujan, ali ipak nenametljiv i nigdje prenatrpan suvišnom instrumentacijom.”¹⁷² Osim ove kritike, zabilježio je još i kritiku iz *Slobodne tribune*, a njezin je autor naveden samo inicijalima K. O.: „Prvi stavak zvuči gotovo Brahmski, dok u drugom polaganom stavku dolaze do izričaja religiozni osjećaji kompozitora, poput kod Brucknera. U trećem i četvrtom (skraćenom stavku), imade upleteno dosta naših domaćih motiva. Prvi stavak ove simfonije smatramo uopće jednom od najboljih kompozicija, koje su kod nas ikada otvorene. On je u jednom zamahu koncipiran i stoji saliven poput klasičnog kipa.”¹⁷³ Iz priloženog možemo zaključiti kako je zaista riječ o simfoniji vrijednoj pažnje i slušanja. Kritičari su dobro primijetili uporabu narodnih motiva, koja se najviše čuje zahvaljujući primjeni frigijskog modusa, ali i lirski karakter simfonije u cijelosti. Brojni izvori do kojih sam došla navodili su ovu simfoniju kao prvu modernu simfoniju u hrvatskoj povijesti nakon *Simfonije u c-molu* Ivana pl. Zajca.¹⁷⁴ Međutim, nakon konkretnijih istraživanja, došlo se do zaključka da je Lučića u ovom naumu ipak prestigla Dora Pejačević, no to ne umanjuje vrijednost ove simfonije. Nažalost, simfonija je prvi put bila izvedena tek 14 godina nakon svojeg nastanka, na obljetnici 25. godišnjice Lučićeva rada. Da je u ono vrijeme bila izvedena ranije, odnosno da se nije toliko dugo čekalo s

¹⁷⁰ Županović, Lovro, *Missa iubilaris II.*, *Luč*, broj 5 – 6, 1995., str. 16.

¹⁷¹ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

¹⁷² Barlé, Janko, Franjo Lučić, *Sveta Cecilija*, 1931., str. 63.

¹⁷³ Barlé, Janko, Franjo Lučić, *Sveta Cecilija*, 1931., str. 63.

¹⁷⁴ Weber, Zdenka, *Glazbenik Franjo pl. Lučić – ponos i dika hrvatskog naroda*, Zagreb, 2019.

izvedbom, njezina važnost i utjecaj sigurno bi jače odjeknuli.¹⁷⁵ Osim ove, napisao je i *Simfoniju u d-molu* 1934., no ta simfonija nikad nije dovršena¹⁷⁶ zbog toga što se početni materijal izgubio.¹⁷⁷

¹⁷⁵ Cipra, Milo, Franjo Lučić, *Kaj*, broj 5 – 6, 1974., str. 59.

¹⁷⁶ Županović, Lovro, Život i djelo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 6.

¹⁷⁷ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

4.4.4. Klavirske kompozicije

U ovaj dio opusa pripadaju većinom kratke kompozicije namijenjene dječjem uzrastu, koje su lake za izvođenje. Nažalost, velik ih je dio izgubljen te se zbog toga ni ne znaju točne godine praizvedbi svih popisanih skladbi. Budući da se u nekim starijim izvorima navode kompozicije kojih nema u novijim popisima Lučićevih djela, može se zaključiti da je klavirskih djela vrlo vjerojatno bilo i više. Od osam kompozicija koje se navode pod njegov klavirski opus, danas se izvodi tek jedna, i to vrlo rijetko – *Sonatina*. No krenimo otpočetak. Prva klavirska kompozicija nastala je 1910. pod nazivom *Rondo*. Nakon nje, 1920. nastao je *Scherzo*, a za vrijeme Lučićeva županovanja *Tri pjesme bez riječi* 1927. Godine 1934. napisao je *Preludij i fugu* i *Pjesme rođene grude*, a 1937. *Romantiku*. *Skladbe za mladež* skladane su 1940., a posljednja među klavirskim kompozicijama upravo je *Sonatina*, nastala 1943.¹⁷⁸ Ako to djelo, koje je napisano na svega četiri stranice, pripada opsežnijim klavirskim djelima, možemo slobodno pretpostaviti koliko su ostale skladbe bile kratke, lagane i jednostavne. Inspiraciju za njihovo stvaranje sigurno je pronašao u doticaju sa svojim đacima i studentima.¹⁷⁹ U poglavljima o njegovu pedagoškom radu te o utjecajima na skladanje, spomenuto je koliko mu je bilo važno ulaganje u obrazovanje mladih ljudi, samim time što je i njega netko podupirao dok se školovao, a i kasnije dok nije stao na noge, pa se može pretpostaviti da je tako i on htio pomoći nekome od talentiranih, ali siromašnih studenata.

¹⁷⁸ Huzjak, Višnja, *Franjo Lučić, 1889 – 1989, uz stogodišnjicu rođenja*, Velika Gorica: Muzej Turopolja, 1989.

¹⁷⁹ Cipra, Milo, *Franjo Lučić, Kaj*, broj 5 – 6, 1974., str. 58.

4.4.5. Obrade

Lučićevo zanimanje za narodnu glazbu posebice je vidljivo u njegovim svjetovnim zborovima; uz one nadahnute osobinama narodnog melosa, većinu čine obrade ili harmonizacije narodnih popijevaka iz Turopolja, a osim njih još i iz Međimurja i Istre.¹⁸⁰ Stoga i ne čudi podatak da su prve njegove obrade *10 istarskih pučkih popijevaka* nastale 1910.¹⁸¹ U ovu kategoriju pripadaju i harmonizirane i obrađene narodne popijevke: *Tekla voda*, *Tužna roža* i *Djevojka je ružu brala* iz 1912., kada je Savez hrv. pjev. društava raspisao natječaj za najbolje harmonizacije narodnih popijevaka, a Lučić je osvojio prvu nagradu.¹⁸² Za vrijeme njegove vojne službe, 1913. nastaje *Cvijeće iz narodnog vrta* za ženski zbor i orkestar.¹⁸³ Osim za zborove, mogu se pronaći i obrade za soliste i orkestar.¹⁸⁴

Uspješno se bavio i zapisivanjem pučkog melosa u Turopolju, no morao se ograničiti samo na melografitiranje zbog prenatrpanosti poslom i pomanjkanja vremena. U njegovu melografsku imovinu, kojom je svakako doprinio našoj etnomuzikologiji, pripada 30 narodnih popijevaka iz Turopolja, među kojima su neke od njegovih najuspješnijih obrada, a 1921. zabilježio je stare jurjevske i ivanjske popijevke iz Dragonošca, koje su vrlo karakteristične zbog izmjene muških i ženskih dueta,¹⁸⁵ u prvom od svojih etnomuzikoloških tekstova.¹⁸⁶ U Zagrebu je objavio zbirke *Narodni zborovi, mješoviti, 1 – 2* (1922.), *Narodne pjesme* za muški zbor (1933.), *Narodne turopoljske pjesme* za mješoviti zbor (1933.) i *Vijenac narodnih zborova, 1 – 2* (1951.).

¹⁸⁰ Ajanović-Malinar, Ivona; Barić, Joško; Pintar, Marijana, Lučić, Franjo, *Hrvatski biografski leksikon, mrežno izdanje*, pristup 16. veljače 2021. <https://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=11961>

¹⁸¹ Huzjak, Višnja, *Franjo Lučić, 1889 – 1989, uz stogodišnjicu rođenja*, Velika Gorica: Muzej Turopolja, 1989.

¹⁸² Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 191–192.

¹⁸³ Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 192.

¹⁸⁴ Prister, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

¹⁸⁵ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 10.

¹⁸⁶ Županović, Lovro, *Život i djelo Franje Lučića, Sveta Cecilija*, 1990., str. 7.

Mješoviti zborovi *Lepa Roza*, *Raca plava po Dravi*, *Dober danek tomu domu* i *Japo, mamó, hote gledet* objavljeni su mu pojedinačno (ciklus *Fünf jugoslawische Chöre*, Schott Music, Mainz, 1961.)¹⁸⁷. Riječ je o nekoliko najpopularnijih Lučićevih mješovitih zborova. Osim njih, potrebno je navesti i *Vilin zdenac* (1924.), *Narodni vjenčić* (1927.), *Turopoljske narodne zborove* (1930.), *Narodnu suitu* (poznatu po zastupljenosti i turopoljskog i međimurskog folkloru) (1953.) itd. Skladao je i *Turopoljsku himnu za zbor* (1919.) te *Međimursku himnu* (1946.)¹⁸⁸

Potrebno je napomenuti da su se vrlo često Lučićeve zbarske obrade miješale s njegovim autorskim djelima, ponajviše zbog toga što neka od njegovih autorskih djela imaju uporište u pjesmama iz naroda, poput skladbe *Dober danek tomu domu* (u ovom slučaju riječ je o Lučićevu autorskom djelu). Lučić je u svojim obradama tretirao vodeću melodiju kako se pjevala u narodu, obogaćujući je vlastitom harmonizacijom. Ne čudi nas podatak da su njegove zbarske obrade bile objeručke prihvaćene u narodu pa je često dolazilo do zabuna. Dakle, nisu sve Lučićeve zbarske skladbe izvorni turopoljski napjevi.¹⁸⁹

¹⁸⁷ Ajanović-Malinar, Ivona; Barić, Joško; Pintar, Marijana, Lučić, Franjo, *Hrvatski biografski leksikon, mrežno izdanje*, pristup 16. veljače 2021. <https://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=11961>

¹⁸⁸ Huzjak, Višnja, *Franjo Lučić, 1889 – 1989, uz stogodišnjicu rođenja*, Velika Gorica: Muzej Turopolja, 1989.

¹⁸⁹ Cipra, Milo, Franjo Lučić, *Kaj*, broj 5 – 6, 1974., str. 59.

5. Reproduktivno stvaralaštvo

Franjo Lučić bio je poznat kao vrstan orguljaš, ali i kao dirigent i zborovođa brojnih pjevačkih zborova u Zagrebu.¹⁹⁰ Jagoda Martinčević u svojem osvrtu o Lučiću kaže: „Svestrana ličnost ovog nekad u mladosti turopoljskog župana umnogome je označila jedno dugo i vrlo plodno razdoblje zagrebačkoga glazbenog života...”¹⁹¹ Nažalost, ne postoji sačuvana diskografska dokumentacija koja bi detaljnije predstavila njegove dirigentske i orguljaške sposobnosti. Međutim, osvrti njegovih studenata te pojedinih kritičara mogu nam dočarati bolju sliku Franje Lučića kao iskusnog virtuozu.¹⁹²

Svoj talent za sviranje orgulja, koji je pokazao još kao dijete u Dubrancu, usavršio je do te mjere da je u isto vrijeme bio orguljaš na dvjema uvaženim pozicijama; u zagrebačkoj katedrali, ali i u zagrebačkoj sinagogi, i to u teško vrijeme uoči početka Drugog svjetskog rata. No put do njih bio je dugačak. Kada je Lučić upisao tadašnju Muzičku akademiju 1906. u HGZ-u, morao se zaposliti kako bi si osigurao osnovna sredstva za život. Postao je orguljašem crkve sv. Ivana, namješten je kao zborovođa kod slovenskog pjevačkog društva *Lipa* te kod pjevačkog društva *Merkur*.¹⁹³ Do 1940. bio je orguljaš u crkvi sv. Katarine u kojoj je bio osnivač njihova crkvenog zbora¹⁹⁴ te je upravo taj zbor vrlo često prouzvodio njegova djela.

¹⁹⁰ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 11.

¹⁹¹ Martinčević, Jagoda, Svestran stvaralac, *Vjesnik*, 1989.

¹⁹² Županović, Lovro, Život i djelo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 6.

¹⁹³ Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 190.

¹⁹⁴ Ajanović-Malinar, Ivona; Barić, Joško; Pintar, Marijana, Lučić, Franjo, *Hrvatski biografski leksikon, mrežno izdanje*, pristup 16. veljače 2021. <https://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=11961>

Slika 5. Franjo Lučić svira orgulje u katedrali u Kölnu, 1957.

Na glazbenoj sceni kao orguljaš pojavljuje se 1913., kada je počeo priređivati solističke koncerte u Zagrebu, ali i u većim hrvatskim gradovima.¹⁹⁵ Njegov prvi susret sa zagrebačkom publikom dogodio se na jednom od „cecilijanskih koncerata”, koji su se održavali u zagrebačkoj prvostolnici. Tada je izveo jednu od svojih orguljaških skladbi te su njegovo pojavljivanje odmah zamijetile i publika i kritika.¹⁹⁶ Osim u Zagrebu, često je gostovao i u drugim dijelovima naše zemlje, svirajući na vlastitim solističkim koncertima, na kojima je često pokazivao već spomenute izvanredne

improvizacijske sposobnosti ili kao pratnja na orguljama, prvenstveno vokalnih djela. Neka od njegovih zapamćenih pojavljivanja kao orguljaša bila su prvenstveno u Zagrebu: 1932. na izvedbi Zajčeve *Misse jubilaris* pod ravnanjem Milana Sachsa,¹⁹⁷ 1937. kad se izvodila Beethovenova *Misa u C-duru* te 1938. kada je svirao na izvedbi Mozartove *Mise u G-duru*. Vrlo je dobro zapamćen njegov koncert u Dubrovniku 1940., gdje je u repertoar uvrstio i svoju *Fantaziju u f-molu* (vrlo vjerojatno izgubljeno djelo) uz ostala klasična i moderna djela za orgulje.¹⁹⁸

¹⁹⁵ Ajanović-Malinar, Ivona; Barić, Joško; Pintar, Marijana, Lučić, Franjo, *Hrvatski biografski leksikon, mrežno izdanje*, pristup 16. veljače 2021. <https://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=11961>

¹⁹⁶ Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 192.

¹⁹⁷ Županović, Lovro, *Život i djelo Franje Lučića, Sveta Cecilija*, 1990., str. 6.

¹⁹⁸ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 11.

Slika 6. Zmajski grb Franje pl. Lučića

Godine 1919. Lučić postaje utemeljiteljnim članom Družbe *Braće Hrvatskog Zmaja* s matičnim brojem 270. Kasnije, 1927., izabran je za redovitog člana imenom Zmaj Turopoljski, a 1930. izabran je u Meštarski zbor u časti Meštra zabave i glazbe, u čijem je sastavu bio do 1934. Družba *Braće Hrvatskog Zmaja* bavi se čuvanjem i

obnavljanjem hrvatske kulturne i prirodne baštine, promicanjem hrvatskih narodnih običaja i izvornih umjetničkih i graditeljskih izričaja te ukazivanjem na hrvatske doprinose europskoj i svjetskoj umjetnosti, znanosti i kulturi. Osim toga, svrha joj je ukazivanje na povijesne zasluge hrvatskog naroda u obrani kršćanstva te proučavanje povijesti hrvatskog naroda, njegovanje i oživljavanje uspomena na slavne i važne događaje iz hrvatske prošlosti te na znamenite i zaslužne Hrvate.¹⁹⁹ Uzevši u obzir njihovo polje rada, ne čudi nas činjenica da je Lučić postao njihovim punopravnim članom te da je aktivno sudjelovao u njihovu radu.

U funkciji njihova zborovođe Lučić djeluje od 1929. Bio je veoma aktivan u pripremama njihovih svečanosti, u sklopu kojih je uvijek bilo mjesta i za glazbu. U ljetopisima Družbe pronašla sam detaljno opisane dijelove njihovih skupština. Lučić je volio dovesti poznate vokalne solistice i soliste koji su uveličali skupštine svojom prisutnošću, primjerice Paulu Trautner Križaj, Tomislava Neralića, Dragicu Koritić itd. Izvodila su se djela većinom hrvatskih kompozitora, među kojima se često moglo pronaći i Lučićevo ime. Također, od 1929. svirao je na misama koje su se služile kao zaključak njihovih svečanosti, na kojima je znao gostovati i tadašnji akademski zbor.

¹⁹⁹ Nađ, Ivan, Franjo pl. Lučić, zmaj Turopoljski, *Luč*, broj 7, 2019., str.24.

Kada je Družba pronašla kosti hrvatskih mučenika Zrinskog i Frankopana te 1919. organizirala njihov prijenos u kriptu zagrebačke katedrale, u svečanom mimohodu sudjelovao je i Lučić, kao tadašnji turopoljski župan, jašući na konju ispred članova Plemenite općine Turopoljske.²⁰⁰ Godine 1942. dobiva titulu člana Velikog vijeća Viteškog reda Hrvatskog Zmaja, a 1944. Veliko vijeće proglasilo ga je posebnim članom za velike zasluge stečene plodnim radom na glazbenom polju u korist hrvatskog naroda i *Braće Hrvatskog Zmaja*.²⁰¹

Slika 7. Prijenos posmrtnih ostataka Zrinskog i Frankopana, Zagreb, 1919.

²⁰⁰ Nađ, Ivan, Franjo pl. Lučić, zmaj Turopoljski, *Luč*, broj 7, 2019., str. 24.

²⁰¹ Puceković, Branko, Franjo pl. Lučić (1889. – 1972.), *Luč*, broj 7, 2019., str. 21.

Lučić i zagrebačka židovska zajednica imali su poseban odnos. Godine 1928. preuzeo je mjesto orguljaša zagrebačke sinagoge nakon svojeg kolege i učitelja Franje Dugana. Obojica su istodobno bili i orguljaši u zagrebačkoj katedrali. Iako su obojica bili kršćanske vjeroispovijesti, razlog zašto su bili angažirani kao orguljaši leži u činjenici da je Židovima subota neradni dan te su bili primorani zaposliti na tom mjestu osobu koja nije židovske vjeroispovijesti. Kako je većina židovskih vjerskih službi u Europi u 19. st. bila reformirana, tako je bila reformirana i služba u zagrebačkoj sinagogi, koja je tada bila smještena u Praškoj ulici. Reforma je predstavljala ponovno uvođenje glazbe u njihove obrede, pogotovo instrumentalne, te se u službu uvode orgulje ili harmonij te pjevački zbor. Umjesto instrumenata koji su se do tada upotrebljavali u službi, poput trube, roga ili lire, kao pratnja kantoru uvode se orgulje i pjevački zbor.²⁰² Lučić je dužnost orguljaša obnašao do 1941., kada je židovski hram srušen. Uspio je sačuvati orgulje iz hrama netom prije rušenja te je njihov dio danas smješten u svetištu Majke Božje Trsatske na Trsatu.²⁰³ Bio je prijatelj sa židovskim natkantorom Bernardom Grünerom te su, nakon reforme sinagogalne glazbe, sami pisali i harmonizirali napjeve za službu prema reformiranim napjevima bečkog kantora Salamona Sulzera i berlinskog kantora Louisa Levandovskoga.²⁰⁴ Za tadašnji mješoviti sinagogalni zbor birao je pjevače među kojima su bili i studenti Muzičke akademije, ali i imena iz Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu. Stvorio je iznimno uspješan zbor, mahom kršćanske vjeroispovijesti, također stoga što je Židovima subota neradni dan.²⁰⁵ Na taj su način molitveni obredi i službe u sinagogi postali prave koncertne svečanosti, koje su petkom uvečer i subotom ujutro na šabat posjećivali i građani drugih vjeroispovijesti, ali i poznati skladatelji, poput Krešimira Baranovića i Jakova Gotovca. Lučić je često pisao o koncertima u časopisu *Sveta Cecilija*. U ostavštini Lučićeve obitelji sačuvan je lovorov vijenac koji je dobio kao zahvalu za dugogodišnji rad sa sinagogalnim

²⁰² Jurkić Sviben, Tamara, Motivi i poticaji hrvatskih glazbenika židovskog podrijetla u hrvatskoj kulturi, *Kroatologija*, 2010., str. 124.

²⁰³ Jurkić Sviben, Tamara, Reverberations of the Reform Jewish Service in Synagogue Music of Northern Croatia from the 1880s to the 1950, *Arti Musices*, 2018., str. 167.

²⁰⁴ Jurkić Sviben, Tamara, Motivi i poticaji hrvatskih glazbenika židovskog podrijetla u hrvatskoj kulturi, *Kroatologija*, 2010., str. 124–125.

²⁰⁵ Jurkić Sviben, Tamara, Reverberations of the Reform Jewish Service in Synagogue Music of Northern Croatia from the 1880s to the 1950, *Arti Musices*, 2018., str. 166.

zborom u hramu. Na vrpici vijenca stoji: „Pjevački zbor Jevrejskog hrama svom dirigentu prof. Lučić Franji”.²⁰⁶

Lučić je djelovao kao kritičar u časopisu *Sveta Cecilija* te je iza sebe ostavio mnogobrojne kritike i osvrtne na tadašnje koncerte, udžbenike ili skladana djela. Ono što je javnosti manje poznato, nevezano uz njegovo djelovanje u navedenom časopisu, posebno je interesantno te je do današnjih dana ostalo nedovoljno istraženo. Lučić je pisao tekstove različitih sadržaja te je prvi takav tekst nastao već 1910., a posljednji 1934. Prema sadržaju, možemo ih podijeliti u nekoliko kategorija: polemički (s Antunom Dobronićem, kao obrana *Pjesmarice* Matka Brajše – Rašana), nekrološki (uz smrt Lučićeva učitelja Vilka Novaka), glazbeno-povijesni, pedagoški te dva teksta etnomuzikološkog sadržaja, od kojih je jedan iz 1921., gdje opisuje narodne običaje iz Turopolja.²⁰⁷ Nažalost, nisam uspjela pronaći točne godine nastanka svih tekstova te podatak gdje su njegovi tekstovi bili objavljeni ili pročitani.

²⁰⁶ Jurkić Sviben, Tamara, Motivi i poticaji hrvatskih glazbenika židovskog podrijetla u hrvatskoj kulturi, *Kroatologija*, 2010., str. 124–125.

²⁰⁷ Županović, Lovro, Život i djelo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 7.

6. Svjedočanstva ljudi koji su bili dio Lučićeva života

O Lučićevu privatnom životu zapisano je vrlo malo podataka. Ono što znamo jest da se 1916. oženio Marijom Minkom Raić, koju je još upoznao kao njezin profesor u Hrvatskom glazbenom zavodu.²⁰⁸ Marija je dolazila iz ugledne obitelji, čiji je otac bio direktor Prve hrvatske štedionice. Motive skladbe za mješoviti zbor *Spas brodara* iz 1907. Lučić je kasnije obradio u jednoj fantaziji za glasovir te posvetio svojoj učenici Miciki, koja je postala njegovom suprugom.²⁰⁹ S njom je imao četvero djece: Franju (1917. – 2000.), Zdravka (1919. – 1921., umro je sa svega dvije godine od trovanja hranom), Juliju (1921. – 1996.) i Branka (1928. – 2012.)²¹⁰. Lučićeva najmlađa kći dijete je iz Lučićeva drugog braka sa Zdenkom rođ. Lorenz. Gospođa Vlasta, udana Kallay, još uvijek je živa te sam je intervjuirala preko telefona. Rođena je 1940., dvije godine nakon što se Lučić ponovno oženio. Njegova prva supruga Marija bolovala je od multiple skleroze te je umrla od posljedica upale pluća. Imala je tek 42 godine, što bi značilo da je tada njezin najmlađi sin Branko imao jedva osam godina. Lučić je znao da ne može sam odgajati djecu i koliko djeci nedostaje majka. Zdenku je upoznao preko zajedničkog društva te su se ubrzo nakon upoznavanja vjenčali. Zajedno s djecom, živjeli su u Jurjevskoj ulici u Zagrebu. Gđa Vlasta vrlo se rado prisjeća svoje braće. Razlika u godinama između brata Franje i nje bila je 22 i pol godine, između Julije i nje 20 godina, a između Branka i nje 11. Govori da je s Brankom bila najviše povezana. Za svojega tatu govori da je bio dobar tata, ali još bolji djed. Bio je jako strog u odgoju i svojoj djeci nije pretjerano dozvoljavao izlaske iz kuće. Valjda je zato prema svojim unucima bio jako blagonaklon. Najstariji sin Franjo nije imao djece, Julija je imala sina Vjekoslava, Branko sinove Radovana i Mladena te Vlasta kćer Aleksandru te sinove Damira i Davora. Za svoje unuke, koje je obožavao, uvijek je imao čokoladu koju im je rado dijelio. Imao je poseban odnos s unukom Damirom. Gđa Vlasta kaže kako je to bila velika ljubav i da se Damir vrlo često nije dao odvojiti od svojeg „dedeka, koji ima pun ormar knjiga”.

²⁰⁸ Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 192.

²⁰⁹ Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924., str. 191.

²¹⁰ Nađ, Ivan, Franjo pl. Lučić, zmaj Turopoljski, *Luč*, broj 7, 2019., str.27.

Gđa Vlasta prisjetila se braka svojih roditelja. Kaže da su imali dobar, normalan i skladan brak, bez svađa i trzavica. Njezina baka i mama Zdenka vodile su kućanstvo dok je Franjo radio. Djeca iz prvog braka divno su prihvatila Zdenku kao majku. Nitko ju nije zvao maćehom, nego mamom, a isto su se tako odnosili i prema Vlasti. Vlasta nije bila polusestra, nego je uvijek bila njihova „mala seka”.

Franjo je bio veliki prijatelj s našim pjesnikom Dragutinom Domjanićem. Gđa Vlasta Domjanića je poznavala isključivo po pričama. Franjo je posjedovao mnogo Domjanićevih pjesama, pisanih nalivperom, a u vrijeme dok su se Franjo i on družili, Karlek, kako ga je Lučić od milja zvao, izdao je jednu od njegovih zbirki „pesmi i popevki”. Lučić je volio uglazbljivati njegove stihove te je u poglavlju o solo popijevkama ispričano nekoliko priča povezanih s nastankom pojedinih pjesama.

Gđa Vlasta potvrdila i je kako je njezin otac bio civilni direktor vojne bolnice za vrijeme Drugog svjetskog rata te da je predavao kao učitelj na području Samobora. Bez obzira na ratno stanje, nikada se nije učlanio ni u jednu političku stranku, a i svojoj je djeci to isto savjetovao: „Nikad u nikakvu partiju.” Tada je bilo popularno učlaniti se u HSS, ali on to nije htio. Njemu je bila dovoljna glazba i zbog toga je odbio treći mandat županovanja u Plemenitoj općini Turopoljskoj. Znao je da mu je glazba počela patiti zbog vođenja općine te, iako je i za vrijeme županovanja predavao na Muzičkoj akademiji, smatrao je da se glazbi mora u potpunosti vratiti.

Treba spomenuti da je za vrijeme njegova rektorovanja Akademijom bila vladavina NDH-a te su mu oni zamjerali što je spasio orgulje iz zagrebačke sinagoge prije nego što je sinagoga bila srušena. Lučić je prvo orgulje pohranio na Akademiju, a kasnije im je predao jedan dio orgulja, dok je drugi dio ugrađen u sadašnje orgulje u marijanskom svetištu na Trsatu. Vlasta se vrlo dobro sjeća njegova umirovljenja s Muzičke akademije. Lučić je radio do 72. godine života te su po sili zakona sveučilišni profesori bili primorani otići u mirovinu sa 70 godina. Kaže kako mu je bilo jako teško podnijeti mirovinu i da se sjeća kako je izgledao dan kada je zadnji put otišao na Akademiju. Ukrcao se u tramvaj na stanici kod Gupčeve zvijezde te, kako je već tada imao problema s vidom, brojio je stanice do Frankopanske, a na Frankopanskoj ga je čekao podvornik s Akademije koji ga je dalje vodio.

Gđa Vlasta također kaže da je istina kako je bolovao cijeli život zbog greške na srcu. Lučić je kao dijete prebolio difteriju te se tada smatralo kako je slabo srce ostalo kao posljedica difterije. Bez obzira na to, vodio je dobar i plodonosan život. Nažalost, s godinama je oslijepio te mu je dijagnosticiran glaukom, koji su prekasno otkrili. Kaže kako Franjo nije htio priznati da ne vidi. Njegov problem s vidom najbolje opisuje situacija koje se gđa Vlasta prisjetila: jednom dok su zajedno čekali tramvaj, kad je ona još bila studentica, došao ih je pozdraviti kipar Vanja Radauš, a Lučić, budući da se nije često viđao s njim, nije ga prepoznao. Bez obzira na tako visoki stupanj invaliditeta, njegova kvaliteta života nije patila te je i dalje bio aktivan. Lučić je bio pokretan skroz do smrti te možemo reći da je u konačnici umro od starosti. Na samom kraju našeg razgovora gđa Vlasta ispričala mi je jednu zanimljivu dogodovštinu. Kad su u Velikoj Gorici postavili bistu Franje Lučića, Vlastina kći Aleksandra zadirkivala je svojeg bratića Radovana da na bisti nije Franjo, nego on.

Osim svjedočanstva gospođe Vlaste, donosim još nekoliko lijepih uspomena na Franju Lučića. Sestra Angelina Subašić govorila je o njemu kao čovjeku koji je uvijek bio vedar i raspoložen, a zapisala je i jedno sjećanje na njega, kada je već postao turopoljski župan: „Sjećam se vrlo dobro s kojim oduševljenjem je pričao o turopoljskim puranima i dobrom vinu.”²¹¹ Gospođa Božica Krznarić napisala je ovo nakon upoznavanja Lučića: „Dobro se sjećam njegovog srdačnog dočeka, sreće i odobravanja što smo u Mraclinu obnovili KUD, živog načina pričanja o svojem županovanju i skladanju. Iako u poodmakloj dobi i oslabljenog vida, duhom je bio svjež, vedar i odličnog pamćenja.”²¹²

Novinarka Maja Toth intervjuirala je glazbene ličnosti koje su bile prisutne na koncertu posvećenom 22. obljetnici Lučićeve smrti, 6. lipnja 1994. u sklopu *Goričkih večeri*, kada su Simfonijski orkestar HRT-a i mješoviti pjevački zbor *Emil Cossetto* pod ravnanjem maestra Pavla Dešpalja izvodili Lučićevu *Missu iubilaris* i njegovu *Simfoniju u f-molu*. Slijedi kratka crtica maestra Pavla Dešpalja: „Lučić je bio izuzetno fin gospodin, s velikom erudicijom, sa širokim pogledima na svijet, koji se razumio u sve; od politike, preko literature, filozofije i dalje pa sve do njegovog omiljenog subjekta – fuge. Bio je vrlo toplog osobiteta, rado je pomagao svoje đake. Bio je vrlo širokogrudan sa svojim vremenom, posvećivao nam je veliku pažnju, pogotovo

²¹¹ Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 10–11.

²¹² Krznarić, Božica, Franjo pl. Lučić i Mraclin, *Luč*, broj 7, 2019., str. 55.

onima, koje je smatrao talentiranijima. Uvijek se sa simpatijama sjećam svog velikog profesora i rektora.” Na tom koncertu bio je prisutan i Emil Cossetto, kao voditelj i dirigent zbora *Emil Cossetto*: „Uspomene na njega vezane su na njega kao nastavnika. Osim što je bio kompozitor, orguljaš... bio je i izuzetan profesor. Napisao je mnogo glazbenih priručnika, a vrlo je značajan i njegov pedagoški rad.” Na koncertu je bio i Lovro Županović: „Profesor Lučić djelovao je kao turopoljski hrast, bio je vrlo impozantan. Pripadao je onoj gardi profesora koji su svoje studente odgajali. Meni je predavao dvije godine, prvu kontrapunkt, a drugu polifoniju i fugu. (...) Lučić nije trpio oponiranje, bio je vrlo rigorozan. Nije dozvolio da mu se dirne u uzore, Palestrinu i Bacha, a tko bi se to usudio dobio je vrlo oštru kontru. Ipak, svi smo ga jako voljeli!”²¹³

²¹³ Toth, Maja, *Missa iubilaris*, *Glasnik Turopolja*, broj 33, 1994., str. 6.

7. Zaključak

Svaki pojedinac na ovome svijetu, prema Maslowljevoj hijerarhiji potreba, teži ka samoaktualizaciji, odnosno samoostvarenju. Budući da svaki čovjek razvija svoju osobnost, različitu, a opet jedinstvenu u odnosu na druge, samoostvarenje je potreba koju svatko od nas doživljava na sebi svojstven način. Glazba kao pojam samoaktualizacije ima, ako pogledamo na primjeru Franje pl. Lučića, brojna lica te je potpuno pogrešno smatrati da postoji samo jedan ispravan doživljaj te grane umjetnosti. Osobno smatram, s obzirom na sve napisano u ovome radu, da bi Lučićevu važnost trebalo više naglašavati u okviru hrvatske glazbene baštine. Uvjeren sam da bi se na taj način pronašla brojna izgubljena djela iz njegova glazbenog opusa, kojima je nedovoljno pridana pažnja. Lučić nije zapostavio nijedan segment svojeg plodonosnog rada, bez obzira na to promatramo li ga kao pedagoga, skladatelja, orguljaša ili nešto drugo. Ostavio je mali dio sebe u svakom studentu kojeg je podučavao, u svakoj riječi koju je napisao, u svakoj noti koju je zapisao, u svakoj tipki na orguljama koju je pritisnuo i to je rezultiralo velikim umjetnicima, poučnim udžbenicima, antologijskim kompozicijama te inspirativnim zvukom orgulja. Jednostavnim riječima, iza sebe ostavio je glazbu.

8. Popis literature

Ajanović-Malinar, Ivona; Barić, Joško; Pintar, Marijana, Lučić, Franjo, *Hrvatski biografski leksikon, mrežno izdanje*, pristup 16. veljače 2021., <https://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=11961>

Barlé, Janko, Franjo Lučić, *Sveta Cecilija*, 1931., str. 62–63.

Cipra, Milo, Franjo Lučić, *Kaj*, broj 5 – 6, 1974., str. 58–60.

Etnolozi na stručnom radu, *Velikogorički list*, broj 9, 1963., str. 5.

Golenić, Sebastijan, Duhovno glazbeno stvaralaštvo Franje Lučića, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 8–10.

Huzjak, Višnja, *Franjo Lučić, 1889 – 1989, uz stogodišnjicu rođenja*, Velika Gorica: Muzej Turopolja, 1989.

Huzjak, Višnja, U Velikoj Gorici svečano proslavljena 80 – godišnjica života Franje Lučića, *Velikogorički list*, broj 155, 1969., str. 4–5.

Iz viteškog reda Hrvatskoga Zmaja, *Hrvatski razvoj*, Zagreb, 1944., str. 84, 89–90.

Jurkić Sviben, Tamara, *Glazbenici židovskoga podrijetla u sjevernoj Hrvatskoj od 1815. do 1941.*, Zagreb: Hrvatski studiji, Sveučilište u Zagrebu, 2016.

Jurkić Sviben, Tamara, Motivi i poticaji hrvatskih glazbenika židovskog podrijetla u hrvatskoj kulturi, *Kroatologija*, 2010., str. 124–125.

Jurkić Sviben, Tamara, Reverberations of the Reform Jewish Service in Synagogue Music of Northern Croatia from the 1880s to the 1950, *Arti Musices*, 2018., str. 160–162, 166–167.

Kaurić, Leon, *Ljetopis Družbe Braće Hrvatskog Zmaja*, Zagreb: Stj. Blažanin, 1933.

Kaurić, Leon, *Ljetopis Družbe Braće Hrvatskog Zmaja*, Zagreb: Tiskara Kuzme Rožmanića, 1934.

Kovačević, Krešimir, *Leksikon jugoslavenske muzike, svezak I.*, Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod „Miroslav Krleža”, 1984.

Krznarić, Božica, Franjo pl. Lučić i Mraclin, *Luč*, broj 7, 2019., 53–55.

Laszowski, Emilij, *Povijest plem. općine Turopolja, svezak III.*, Zagreb: Merkantile, 1924.

Lučić, Franjo, *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*, pristup 16. veljače 2021., <<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=37385>>

Lučić, Franjo, Sjećanje na Karleka, *Kaj*, broj 5 – 6, 1974., str. 60, 62.

Lučić, Zdravko, Osamdeset godina života prof. Franje Lučića, *Velikogorički list*, broj 150, 1969., str. 5.

Ljetopis Družbe Braće Hrvatskoga Zmaja, 1941.

Ljetopis viteškog reda Družbe Braće Hrvatskoga Zmaja, 1943.

Martinčević, Jagoda, Svestran stvaralac, *Vjesnik*, 1989.

Muršić, Ljubica, Na najvišoj razini, *Glasnik Turopolja*, broj 33, 1994., str. 7.

Nađ, Ivan, Franjo pl. Lučić, zmaj Turopoljski, *Luč*, broj 7, 2019., str. 24, 26–27, 30–35, 38.

Odrčić, Juraj, Franjo pl. Lučić, turopoljski župan, *Luč*, broj 7, 2019., str. 48–50.

Priester, Zlatko, *Život i djela Franje Lučića*, Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu, 1970.

Puceković, Branko, Franjo pl. Lučić (1889. – 1972.), *Luč*, broj 7, 2019., str. 11, 14–16, 19–20.

Subašić, Angelina, Franjo Lučić, uz prvu godišnjicu smrti, *Sveta Cecilija*, 1973., str. 10–13.

Sveta Cecilija, 1943., str. 61, 100, 148.

Širola, Božidar, *Pregled povijesti hrvatske muzike*, Zagreb: Rirop, 1922.

Špehar, Snježana, Franjo pl. Lučić – hrast turopoljski, *Luč*, broj 7, 2019., str. 57, 59.

Toth, Maja, Missa iubilaris, *Glasnik Turopolja*, broj 33, 1994., str. 6.

Weber, Zdenka, *Glazbenik Franjo pl. Lučić – ponos i dika hrvatskog naroda*, Zagreb, 2019.

Županović, Lovro, Missa iubilaris II., *Luč*, broj 5 – 6, 1995., str. 15–16.

Županović, Lovro, *Život i djelo Franje Lučića*, *Sveta Cecilija*, 1990., str. 5–7.

Tonski zapis

S predavanja Pavla Mašića o Lučićevim orguljaškim skladbama u sklopu *Lučićevih dana*, crkva Navještenja Blažene Djevice Marije, Velika Gorica, 24. ožujka 2021.

Slika 1. Franjo Lučić kao student. Izvor: Nađ, Ivan, *Hrvatskom skladatelju, glazbenom pedagogu i orguljašu* (prezentacija), Velika Gorica, 2011.

Slika 2. Na satu orgulja sa studenticom Vesnom Hranilović na Muzičkoj akademiji u Zagrebu (1954.). Izvor: Nađ, Ivan, *Hrvatskom skladatelju, glazbenom pedagogu i orguljašu* (prezentacija), Velika Gorica, 2011.

Slika 3. Koncert muzičke škole *Polyhymnia* u Glazbenom zavodu u Zagrebu, dirigent Franjo Lučić, 25. svibnja 1933. Izvor: Nađ, Ivan, *Hrvatskom skladatelju, glazbenom pedagogu i orguljašu* (prezentacija), Velika Gorica, 2011.

Slika 4. Naslovna stranica partiture *Misse jubilaris*. Izvor: Nađ, Ivan, *Hrvatskom skladatelju, glazbenom pedagogu i orguljašu* (prezentacija), Velika Gorica, 2011.

Slika 5. Franjo Lučić svira orgulje u katedrali u Kölnu, 1957. Izvor: Nađ, Ivan, *Hrvatskom skladatelju, glazbenom pedagogu i orguljašu* (prezentacija), Velika Gorica, 2011.

Franji pl. Luciću
zmaju Turopoljskom

Slika 6. Zmajski grb Franje pl. Lučića. Izvor: Nađ, Ivan, *Hrvatskom skladatelju, glazbenom pedagogu i orguljašu* (prezentacija), Velika Gorica, 2011.

Slika 7. Prijenos posmrtnih ostataka Zrinskog i Frankopana, Zagreb, 1919. Izvor: Nađ, Ivan, *Hrvatskom skladatelju, glazbenom pedagogu i orguljašu* (prezentacija), Velika Gorica, 2011.